



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
SLOVENSKA VOJSKA
Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje

Šola za podčastnike

1. VISOKI TEČAJ ZA PODČASTNIKE



SLOVENSKA VOJSKA V ISAF

Zaključna naloga

Avtor: višji štabni vodnik Robert Rotar

Mentor: višji praporščak Janez Šmid

Komentor: praporščak Peter Nedelko

Postojna, 05. 04. 2011

POVZETEK

Temeljna naloga mednarodnega sodelovanja na vojaškem področju je uresničevanje dejavnosti, ki učinkovito in neposredno podpirajo delovanje Republike Slovenije (RS) kot partnerice in polnopravne članice Nata in EU. Z vstopom RS v Severnoatlantsko zaveznitvo 29. marca 2004 Slovenska vojska(SV) še dejavneje sodeluje pri podpori mednarodnemu miru.

SV je torej v misijo ISAF nepretrgoma vključena že več kot pet let, pri čemer je v Afganistanu do danes delovalo že nekaj več kot 877 pripadnikov SV (z upoštevanjem tudi 14 kontingenta, ki deluje trenutno v Afganistanu). To je za majhno državo, kakršna je Slovenija, ter njene oborožene sile vsekakor lep dosežek.

Ob napotitvi 14 kontingenta oktobra 2010 je SV dobila bolj vidnejšo vlogo. SV je prevzela vodenje Operativne skupine za mentorstvo in povezave (*Operational Mentor and Liaison Team* – OMLT) v okviru sil ISAF, ki prinaša verjetno do sedaj največjo razširitev nalog in pristojnosti. Slovenski vojaki bodo skupaj s pripadniki afganistanske vojske delovali tudi na terenu, pri poveljevanju in vodenju njihovih akcij.

Slovenski OMLT predstavlja nov mejnik za sodelovanje SV v mednarodnih operacijah in misijah.

Ključne besede: mirovna misija, Afganistan, OMLT, ISAF, usposabljanje

ABSTRACT

The fundamental purpose of international military cooperation is the implementation of activities that effectively and directly support operation of the Republic of Slovenia as a partner and a full member of NATO and the EU. Since Slovenia joined the North Atlantic Alliance on 29th March 2004, Slovenian armed forces (SAF) are even more actively involved in supporting international peace.

SAF are included continuously for more than five years, while in Afghanistan to date. 877 members of the SAF worked in the ISAF missions (including the 14 contingent, which currently operates in Afghanistan). This is certainly a significant achievement for a small country like Slovenia, and its armed forces.

When deploying a 14 contingent in october 2010 the SAF received more prominent role. Slovenian army took over the operational groups for mentoring and connections (operational mentor and liasion team - OMLT) within the ISAF, which brings up to now probably the largest expansion of tasks and responsibilities. Slovenian soldiers will work alongside afghan army officers on the field, command and conduct their campaigns.

Slovenian OMLT represents a new milestone for the SAF participation in international operations and missions.

Key words: peacekeeping mission, ISAF, tranning, OMLT, Afganistan

VSEBINA

POVZETEK	2
ABSTRACT	3
1 MEDODOLOŠKO – HIPOTETIČNI DEL	7
1.1 NAMEN IN CILJ ZAKLJUČNE NALOGE	7
1.2 HIPOTEZE	7
1.3 PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE RAZISKAVE.....	8
1.4 UPORABLJENE RAZISKOVALNE METODE	8
1.5 STRUKTURA NALOGE	8
1.6 OPREDELITEV TEMELJNIH POJMOV	9
1.6.1 Nato.....	9
1.6.2 Isaf - International Security Assistance Force	9
1.6.3 Omlt - Operational Mentor and liasion Team.....	10
2 UVOD	11
2.1 ODNOSI SLOVENSKE JAVNOSTI DO SODELOVANJA NA MIROVNIH MISIJAH	12
2.2 NACIONALNI IN GOSPODARSKI INTERES REPUBLIKE SLOVENIJE ZA SODELOVANJE V MIROVNI MISIJI V AFGANISTANU	13
3 ISAF – INTERNATIONAL SECURITY ASSISTANCE FORCE (MEDNARODNE VARNOSTNE SILE ZA POMOČ)	15
3.1 VZPOSTAVITEV MIROVNE OPERACIJE ISAF	15
3.2 ISAF POD POVELJSTVOM ZVEZE NATO	16
3.3 GLAVNE NALOGE ISAF	17
4 UDELEŽBA SLOVENSKE VOJSKE V ISAF	18
4.1 PRISPEVEK SLOVENSKE VOJSKE V ISAF	18
4.2 SVNKON ISAF 14.....	21
4.2.1 SVKON 14 ISAF – PRT(skupine za obnovo pokrajin).....	23
4.2.2 Koncept PRT	24
4.2.3 SVKON 14 ISAF – duhovna oskrba	24
5 SLOVENSKA VOJSKA V OMLT	25
5.1 OMLT – OPERATIONAL MENTOR AND LIASION TEAM	25
5.2 SESTAVA OMLT	26

5.3	ANA – AFGANISTANSKA NACIONALNA ARMADA	26
5.4	SLOVENSKA VOJSKA V OMLT	27
5.5	USPOSABLJANJE sv ZA IZVAJANJE OMLT	28
5.5.1	Prva faza	28
5.5.2	Druga faza.....	29
5.5.3	Tretja faza	29
6	PRIMER USPOSABLJANJA IN PRIPRAVE ZA MISIJO ISAF – OMLT (SVKON 15)	30
6.1	USPOSABLJANJE MOTV (MOTORIZIRANEGA VODA).....	30
6.2	POTEK USPOSABLJANJA OMLT (ENE OD SKUPIN)	30
6.2.1	Podpora usposabljanju	31
6.3	DOBRE STRANI USPOSABLJANJ	32
6.4	POMANKLJIVOSTI USPOSABLJANJA.....	33
7	UČENJE IZ IZKUŠENJ	34
7.1	IZKUŠNJE TUJIH VOJSKA PRI DELOVANJU NA ISAF (COMISAF/USFFOR-A COUNTERINSURGENCY (COIN) TRAINING GUIDNECE).....	34
7.2	IZKUŠNJE PRIPADNIKOV SV PRI DELOVANJU NA ISAF OMLT 5 IN 6. (ŠTABNI VODNIK PRELOG ISAF 10 IN 11).....	35
8	ZAKLJUČEK	38
9	VIRI, LITERATURA	40
9.1	DIPLOMSKA DELA, MAGISTRSKE NALOGE, ŠTUDIJSKO GRADIVO.....	41
9.2	INTERNETNI VIRI	41
	SEZNAM SLIK	43
	SEZNAM KRATIC	44
	SEZNAM PRILOG	45
	IZJAVA O AVTORSTVU ZAKLJUČNE NALOGE	62

Zahvaljujem se Ministrstvu za obrambo in Slovenski vojski za možnost pridobitve novih znanj ter svojim sošolcem za bodrenje in pomoč.

Zahvaljujem se svojemu mentorju višjemu praporščaku Janezu Šmidu za strokovno pomoč in usmerjanje pri pisanju zaključne naloge.

Posebna zahvalo izrekam moji družini, ki mi je stala v ob strani v času izobraževanja in pisanja zaključne naloge, za izkazano podporo in razumevaje ob moji odsotnosti z doma.

1 MEDODOLOŠKO – HIPOTETIČNI DEL

1.1 NAMEN IN CILJ ZAKLJUČNE NALOGE

Slovenska vojska sodeluje na mirovni misiji ISAF v Afganistanu že od leta 2003 in v dosedanjem času je bilo angažiranih 877 pripadnikov. Napotitev 14. kontingenta SV v Afganistan, s katerim Slovenija prevzema vodenje Operativne skupine za mentorstvo in povezave (*Operational Mentor and Liaison Team – OMLT*) v okviru sil ISAF prinaša verjetno do sedaj največjo razširitev nalog in pristojnosti. Slovenski vojaki bodo skupaj s pripadniki afganistanske vojske delovali tudi na terenu, pri poveljevanju in vodenju njihovih akcij.

Predmet zaključne naloge je predstaviti mirovno misijo ISAF, doprinos SV na misiji ter predstaviti javno mnenje, nacionalne in gospodarske interese RS za sodelovanje na mirovni misiji v Afganistanu. Glavni poudarek v zaključni nalogi je namenjen pripravam in usposabljanju pred odhodom na misijo ter učenju iz izkušenj.

Po uvodni predstavitvi mirovne misije ISAF in doprinosa SV na misiji v Afganistanu nameravam raziskati pomen večje angažiranost SV na mirovni misiji ISAF kot posledično možnost večje nevarnosti za pripadnike SV in večje nevarnosti morebitnih terorističnih napadov na RS. Poskušal bom raziskati ali so priprave na misijo ustrezne in zadostne ter v kolikšni meri se v praksi uporablja učenje iz izkušenj in izkušnje tujih vojsk iz mirovne misije ISAF. Izpostavil bom dobre in slabe strani tovrstnega usposabljanja ter predstavil izkušnje ameriške vojske (gen. McChrystal - COMISAF/USFFOR-A Counterinsurgency (COIN) Training Guide) in izkušnje pripadnika SV, štabnega vodnika Prelog na mirovni misiji SVNKON 10 (OMLT 5).

1.2 HIPOTEZE

V zaključni nalogi bom poskušal potrditi ali ovreči naslednje hipoteze:

H 1: Slovenska javnost podpira udeležbo SV v Afganistanu, čeprav gre predvsem za izpolnjevanje obveznosti do zavezništva in drugih mednarodnih organizacij katere članica je, gospodarski interesi pa so sekundarnega pomena.

H 2: Udeležba Slovenske vojske na misiji ISAF v OMLT ni resna grožnja Republiki Sloveniji, dodatno ne ogroža nacionalne varnosti RS prav tako udeležba na ISAF ne predstavlja povečane ogroženosti varnosti pripadnikom na misiji, kljub temu, da prvič v zgodovini SV deluje brez nacionalnih omejitev in neposredno posega tudi v bojne akcije.

H 3: Priprave in usposabljanje na misijo se izvajajo kvalitetno, vendar ni programa usposabljanja OMLT skupin. Pri usposabljanju se v celoti ne upošteva učenje iz izkušenj in izkušenj drugih vojska.

1.3 PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE RAZISKAVE

Pri pisanju zaključne naloge sem se omejil predvsem na pisne vire dostopne na internetu, publikacije in revije ter na razgovore s pripadniki, ki so bili, oziroma so na misiji ISAF.

1.4 UPORABLJENE RAZISKOVALNE METODE

Zaključna naloga temelji na pregledu obstoječih uradnih dokumentov o sodelovanju v misijah v tujini, ki jih je sprejela država Slovenija, člankih v uradnih občilih in razgovorih s pripadniki, ki so se udeležili misije ISAF oziroma so sedaj na misiji.

- **Analiza zgodovinskih virov:** z uporabo te metode bom podal zgodovinski pregled mirovne misije ISAF in doprinos SV.
- **Analiza primarnih in sekundarnih virov:** z uporabo te metode bom proučil trenutno veljavno zakonodajno podlago v Sloveniji, ki opredeljuje sodelovanje SV na mirovnih misijah.
- **Analiza pisnih virov:** s pomočjo interpretacije in analize vsebine pisnih virov z obravnavanega področja bom podal pregled trenutnega stanja in udeležbe SV na mirovni misiji ISAF ter proces usposabljanja in priprav na misijo.
- **Izkustvena metoda:** kot dolgoletni pripadnik SV bom pri pisanju zaključne naloge uporabil tudi lastne izkušnje iz udeležbe na MOM in izkušnje pripadnikov SV, ki so bili udeleženi na mirovni misiji ISAF.

1.5 STRUKTURA NALOGE

Vsebino zaključne naloge je razdeljena na osem poglavij.

Uvodne misli so podane v prvem poglavju. V drugem poglavju sem opredelil namen in cilje proučevanja naloge, metodološki pristop in strukturo naloge ter predstavil temeljne pojme, ki so pomembni za razumevanje tematike.

Sledi pogled slovenske javnosti na udeležbo SV v Afganistanu ter nacionalni in gospodarski interesi RS v Afganistanu.

V osrednjem delu je predstavljena mirovna misija ISAF skozi zgodovinski okvir ter dosedanja udeležba SV na mirovni misiji ISAF. Glavni poudarek je namenjen SIKON ISAF 14 ter pripravam in usposabljanju za misijo ISAF. Predstavljene so dobre strani tovrstnih priprav in pa priporočila. Osrednji del zaključuje poglavje, ki je namenjeno učenju iz izkušenj, kjer so kot primer navedene izkušnje ameriške vojske (COMISAF/USFFOR-A Counterinsurgency (COIN) Training Guidance – gen. McChrystal) in izkušnje pripadnika SV, štabnega vodnika Preloga na misiji SVNKON ISAF 10 (OMLT 5).

V zadnjem delu sledi povzetek glavnih ugotovitev in verifikacija hipotez.

1.6 OPREDELITEV TEMELJNIH POJMOV

1.6.1 NATO

Organizacija severnoatlantskega sporazuma ali tudi Severnoatlantska pogodbeni zveza (North Atlantic Treaty Organisation) oziroma bolj poznana pod kratico Nato je mednarodna vojaško-politična organizacija držav za sodelovanje na področju obrambe, ki je bila ustanovljena leta 1949. Trenutno je v Nato 28 članic (Albanija, Belgija, Bolgarija, Češka, Danska, Estonija, Francija, Grčija, Hrvaška, Islandija, Italija, Kanada, Latvija, Litva, Luksemburg, Madžarska, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija, Španija, Turčija, Združene države Amerike, Združeno kraljestvo). (<http://www.nato.int/cps/en/natolive/index.htm>, 02.04.2011)

1.6.2 ISAF - International Security Assistance Force

Na podlagi sporazuma iz Bonna (2001) je Varnostni svet OZN oblikoval mandat za ustanovitev mednarodnih varnostnih sil za Afganistan – ISAF, ki so bile v skladu z VII. poglavjem Ustanovne listine OZN z resolucijo 138620 (2001) dejansko vzpostavljene. Njihova osrednja naloga je bila podpora afganistanski prehodni vladi pri vzdrževanju varnosti v okolici Kabula, kar je podrobneje opisano v Vojaško tehničnem sporazumu iz leta 2002, ki opredeljuje sodelovanje med poveljnikom ISAF in afganistansko prehodno vlado. V maju 2002 je VS OZN z resolucijo 1413 (2002) podaljšal mandat ISAF za nadaljnjega pol leta. 27. novembra 2002 pa je sprejel resolucijo 1444 (2002) s katero je silam podaljšal mandat do konca leta 2003. Z resolucijami 1510 (2003), 1536 (2003), 1563 (2004) in 1623 (2005) je bil mandat sil ISAF nadalje podaljšan in razširjen na

območja izven Kabula, s čimer je bila dana tudi podlaga za vzpostavitev skupin za obnovo provinc (Provincial Reconstruction Teams – PRT). Cilji in naloge mednarodnih stabilizacijskih sil so zagotavljanje pomoči prehodni vladi pri razvijanju obrambnih in varnostnih struktur, zagotavljanje varnega okolja, pomoč pri rekonstrukciji Afganistana in pomoč pri razvijanju in usposabljanju prihodnih afganistanskih varnostnih sil. (<http://www.isaf.nato.int>, 02.04.2011)

1.6.3 OMLT - Operational Mentor and liaison Team

OMLT je kratica za Operativno skupino za mentorstvo in povezavo (Operational Mentor and Liaison Team). Glavne naloge OMLT-ja so usposabljanje, pomoč in nadziranje afganistanske vojske. V uradnih dokumentih ISAF je zapisano, da je ena od nalog pripadnikov OMLT-ja zagotavljanje komunikacije med mednarodnimi silami in afganistansko vojsko, vključno z načrtovanjem vojaških operacij in usklajevanjem zračne podpore, kot tudi organiziranje podpore pri zdravstvenih evakuacijah. Število afganistanskih vojakov naj bi do jeseni leta 2011 zraslo na 171.000 in ravno skupine OMLT-ja naj bi bile odgovorne za usposabljanje in nadziranje vojaških novincev. Glavni namen vojakov mednarodnih sil, ki sodelujejo v OMLT-jih, ni bojno delovanje, a tega ni možno izključiti. Marca 2009 so recimo avstralski inštruktorji patroljirali po terenu, ki naj bi ga nadzirala afganistanska vojska, padli so v zasedo in en avstralski vojak je bil ubit. OMLT torej ne deluje le v učilnicah, pač pa tudi na terenu, kjer je možnost spopada in smrtnih žrtev visoka. (http://www.mladina.si/tehdnik/201031/kaj_je_omlt, 02.04.2011)

2 UVOD

Sodelovanje v mirovnih operacijah je za vsako državo »*častno dejanje in izjemna politična naložba*« (Jelušič in drugi, 2006: 229). Je dokaz, da je presegla sebične interese zagotavljanja svoje varnosti na mejah države in varnost svojih državljanov razume v kontekstu svetovnega miru in varnosti. Če bi takšno stališče bilo splošno sprejeto, potem se vse dileme in razprave glede sodelovanja SV v mirovnih operacijah, ter dvomi glede nacionalnega interesa, niti ne bi pojavljali. Pa vendar, je realnost nekoliko drugačna, in na mirovne operacije se ne gleda izključno z idealiziranega vidika, ampak je pri tem prisotna tudi močna kritična presoja. V razpravah o slovenskem sodelovanju v omenjenih misijah se pogosto postavlja vprašanje zagotavljanja nacionalne varnosti in gospodarskih interesov RS (Juvan, 2010).

Leto 1997 je bilo prelomno leto za aktivnejšo vlogo Slovenije kot članice mednarodne skupnosti pri zagotavljanju mednarodnega miru in varnosti, saj so se tega leta prvič na misijo v tujino napotili tako pripadniki Slovenske vojske (SV) kot tudi prvi civilni policisti. Delovanje v tujini je bilo za slovenske oborožene sile, ki so zrasle na osnovi doktrine teritorialne obrambe, in za državo Slovenijo, nova naloga. Prva enota SV, ki je štela 25 pripadnikov, je leta 2007 sodelovala v mirovni operaciji ALBA v Albaniji, pod okriljem Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (Juvan, 2005). Od takrat je mogoče zaznati bistveno številčno povečanje sodelovanja pripadnikov SV v misijah v tujini, ki je vrhunec doseglo leta 2007, ko se je na misijo na Kosovo v sile KFOR prvič odpravil celotni bataljon SV. (<http://www.slovenskavojska.si/mednarodno-sodelovanje/mednarodne-operacije-in-misije>, 02.04.2010).

Ena izmed značilnosti sodelovanja slovenskih vojakov na mirovnih operacijah v tujini ni samo v številčnem povečevanju, ampak tudi v širjenju spektra nalog, ki jih opravljajo. Naloge, ki jih vojaki opravljajo na terenu so raznovrstne: zbiranje informacij, patroliranje, varovanje objektov, sodelovanje pri preprečevanju javnih neredov, sodelovanje s specializiranimi mednarodnimi organizacijami (npr. z mednarodnim kazenskim sodiščem za območje nekdanje Jugoslavije pri iskanju množičnih grobišč in oseb, obtoženih vojnih zločinov), sodelovanje pri zbiranju in uničenju nelegalnega orožja, sodelovanje pri dejavnostih na področju humanitarnih dejavnosti (Gregorič, 2004: 6-7). Nedvomno se je razpon nalog in odgovornosti na terenu bistveno povečal z letom 2007 in prvo slovensko bataljonsko udeležbo v misijah. Do leta 2007 so slovenske enote delovale v sestavi sil drugih vojsk, februarja 2007 pa je SV prvič v svoji zgodovini na operacijo v tujino napotila enoto velikosti bataljona. Takrat je bataljon SV prvič prevzel lastno območje odgovornosti

in poveljeval pripadnikom tuje vojske. Napotitev 14. kontingenta SV v Afganistan, s katerim Slovenija prevzema vodenje Operativne skupine za mentorstvo in povezave (*Operational Mentor and Liaison Team* – OMLT) v okviru sil ISAF prinaša verjetno do sedaj največjo razširitev nalog in pristojnosti. Slovenski vojaki bodo skupaj s pripadniki afganistanske vojske delovali tudi na terenu, pri poveljevanju in vodenju njihovih akcij. Kritiki slovenske prisotnosti v Afganistanu menijo, da bo s tem tudi SV neposredno udeležena v bojnih operacijah (<http://www.mladina.si/mednik/201031>, 02.04.2011), medtem ko Ministrstvo za obrambo poskuša tovrstne trditve zanikati ([http://www.mors.si/index.php?id=novica&tx_ttnews\[pS\]=1280613600&tx_ttnews\[pL\]=2678399&tx_ttnews\[arc\]=1&tx_ttnews\[pointer\]=1&tx_ttnews\[tt_news\]=2489&tx_ttnews\[backPid\]=43&cHash=1eebebceed](http://www.mors.si/index.php?id=novica&tx_ttnews[pS]=1280613600&tx_ttnews[pL]=2678399&tx_ttnews[arc]=1&tx_ttnews[pointer]=1&tx_ttnews[tt_news]=2489&tx_ttnews[backPid]=43&cHash=1eebebceed), 13.1.2010). Slovenski OMLT predstavlja nov mejnik za sodelovanje SV v mednarodnih operacijah in misijah (Juvan, 2010).

2.1 ODNOSI SLOVENSKE JAVNOSTI DO SODELOVANJA NA MIROVNIH MISIJAH

Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij (CJMMK) Fakultete za družbene vede že od leta 1991 izvaja raziskavo Slovensko javno mnenje (SJM) v katero so, v sodelovanju z Obramboslovnim raziskovalnim centrom vključene tudi teme o nacionalne varnosti in sodelovanju v mednarodnih mirovnih operacijah.

Na osnovi analize gibanja mnenja slovenske javnosti do mednarodnih mirovnih aktivnosti Republike Slovenije v letih 1994, 1999, 2001, 2003, 2005, 2007 in 2009 je mogoče ugotoviti, da podpora mirovnim operacijam pada, Slovenke in Slovenci pa med različnimi akterji še vedno v največji meri podpirajo SV, in sicer predvsem v humanitarnih in razvojnih operacijah, ki ne predstavljajo večjega tveganja za življenja pripadnikov, pri čemer javnost o različnih tipih operacij in možnostih prispevka različnih akterjev izven Slovenske vojske ne ve prav veliko (Vuga, 2009: 70, SJM 2009). Vuga (2009: 73) ugotavlja, da je upad podpore morda med drugim mogoče pripisati tudi prepričanju javnosti, da s sodelovanjem Slovenija ne pridobi niti večjih gospodarskih koristi nit mednarodnega ugleda, ampak zgolj izpolnjuje pričakovanja mednarodne skupnosti. V letu 2007 jih je več kot polovica anketirancev menila, da se zaradi sodelovanja v misiji ISAF v Afganistanu povečuje teroristična ogroženost Slovenije, medtem ko je v letu 2009 strinjanje s to trditvijo padlo za skoraj 10 odstotnih točk v primerjavi z letom 2007 (SJM 2009).

Primerjava vprašanj o podpori sodelovanja SV v mednarodnih mirovnih in humanitarnih operacijah ter o podpori sodelovanja RS v mednarodnih mirovnih operacijah kaže, da Slovenci skozi vsa leta v večji meri podpiramo sodelovanje SV v mednarodnih mirovnih in humanitarnih operacijah kot sodelovanje RS v mednarodnih mirovnih operacijah.

2.2 NACIONALNI IN GOSPODARSKI INTERES REPUBLIKE SLOVENIJE ZA SODELOVANJE V MIROVNI MISIJI V AFGANISTANU

Pri razpravi o smiselnosti sodelovanja v mirovnih operacijah v imenu nacionalnega interesa je potrebno opredeliti kaj nacionalni interes sploh je. Nacionalni interes je temeljna vrednota, ki jih velika večina pripadnikov nacije sprejema in doživlja kot nujne za njen obstoj in blagostanje. »Eden od elementarnih interesov vsake družbe je trajna zagotovitev njene zunanje varnosti in obstoja v mednarodnem okolju«. (Bebler (2002: 638)) Z opredelitvijo nacionalnega interesa se je ukvarjal tudi Grošelj (2005), ki se je pri tem naslanjal na opredelitve in ugotovitve nekaterih avtorjev. Grošelj ugotavlja, da bolj znanstveno in teoretično utemeljene definicije nacionalnega interesa sodijo predvsem v okvir (neo)realistične varnostne paradigme. *»Tako moramo na eni strani razumeti nacionalni (varnostni) interes kot ravnovesje med odgovorom na različne grožnje v različnih sektorjih (vojaška, okoljska, gospodarska, politična, družbena, kriminalna, teroristična, zdravstvena in informacijska grožnja), na drugi strani pa emancipacijske potrebe posameznika oz. skupnosti, ki postajata poleg države vse bolj pomembni, če že ne ključni subjekt varnosti, zato je tudi pomemben vidik nacionalnih (varnostnih) interesov spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kot temeljnega predpogoja človekove varnosti in emancipacije. Zaradi tega tudi področje uresničevanja teh interesov ni izključno vezano na suvereno državo in njeno nacionalno ozemlje, ampak na širše okolje regije, v kateri se nahaja država, ali sveta kot celote.«* (Grošelj, 2005: 19).

Udeležba Slovenskih vojakov v ISAF zaenkrat še ne predstavlja resnega ogrožanja nacionalne varnosti RS, vendar s še večjim in številčnejšim vključevanjem te grožnje nikakor ne smemo ignorirati. Torej, če upoštevamo samo kar je zapisano v pregledanih dokumentih, lahko rečemo, da preko sodelovanja v takšnih operacijah in misijah Slovenija tudi zagotavlja lastno nacionalno varnost. Vendar je potrebno dodati, da gre za posredno zagotavljanje nacionalne varnosti. To, kar slovenska država, vlada, njeni temeljni dokumenti določajo kot nacionalni interes, pa slovenska javnost ne vidi kot takega (Juvan, 2010).

Odgovorno sodelovanje v operacijah v Afganistanu bi po besedah Srečka Zajc z ministrstva za obrambo lahko pomagalo Sloveniji dobiti nestalni sedež v Varnostnem svetu ZN, ki je seveda v nacionalnem interesu Slovenije (Slovenija ostaja zvesta Afganistanu, STA).

Ko govorimo o nacionalnem interesu RS ne moremo mimo besed nasprotnikov vključevanja Slovenskih vojakov v Afganistanu, predvsem v skupine OMLT. Slovenija bi lahko, če že želi aktivneje sodelovati v Afganistanu, ravnala drugače. Namesto da smo privolili v OMLT, namesto da smo se neposredno vključili v vojno, bi lahko aktivneje sodelovali s PRT-ji (Skupinami za obnovo provinc). Slovenija bi civilistom, uradnikom, strokovnjakom z vojniki zagotavljala varnost, lahko pa bi celo sama prispevala več ljudi, ki bi znotraj teh ustanov poskušali zgraditi porušeno politično, gospodarsko, socialno skupnost v nekem okolju. (http://www.mladina.si/tednik/201031/talci_interesov_vojske, 02.04.2011).

Po besedah generalnega direktorja GZS umik iz Afganistana ni v gospodarskem interesu RS. Slovenija vidi gledano iz gospodarskega vidika priložnost, da nam vojaško sodelovanje odpira vrata za sodelovanje v poznejši gospodarski obnovi Afganistana. Vsekakor pa je potrebno poudariti, da trenutnih gospodarskih učinkov tudi po petletnem sodelovanju SV v Afganistanu ni zaslediti. Zavedati se je potrebno, da v kolikor ne sodeluje pri vzpostavljanju miru in države, potem ne sodeluješ tudi pri gospodarski obnovi in gospodarskem vlaganju v državo. Udeležba SV na misijah in to velja tudi za misijo ISAF Republiki Sloveniji posledično odpira možnost gospodarskega sodelovanja, bodisi znotraj članic Nata, kakor v širši okolici.

3 ISAF – INTERNATIONAL SECURITY ASSISTANCE FORCE (MEDNARODNE VARNOSTNE SILE ZA POMOČ)

3.1 VZPOSTAVITEV MIROVNE OPERACIJE ISAF

Po 23 letih konfliktov se je leta 2001 za Afganistan končno začelo obdobje sprave in obnove. Na konferenci Združenih narodov v Bonnu (27. 11. – 5. 12. 2001) so se članice mednarodne skupnosti posvetile načrtovanju prihodnosti Afganistana v smislu poti k miru in razvoju. Začrtale so naslednje ključne smernice za politično, gospodarsko in socialno tranzicijo Afganistana: ustanovitev 6-mesečne začasne vlade, sklic Loya Jirge (tradicionalne skupščine), ki naj bi izbrala prehodno vlado z dveletnim mandatom, oblikovanje nove ustave, izvedba splošnih volitev, vzpostavitev vrhovnega sodišča in namestitve mednarodnih mirovnih sil v prestolnico Kabul in bližnjo okolico, ki bodo do vzpostavitve lastnih policijskih enot zagotavljale red in varnost.

Na podlagi sporazuma iz Bonna (2001) je Varnostni svet OZN oblikoval mandat za ustanovitev mednarodnih varnostnih sil za Afganistan – ISAF, ki so bile v skladu z VII. poglavjem Ustanovne listine OZN z resolucijo 138620 (2001) dejansko vzpostavljene. Njihova osrednja naloga je bila podpora afganistanski prehodni vladi pri vzdrževanju varnosti v okolici Kabula, kar je podrobneje opisano v Vojaško tehničnem sporazumu iz leta 2002, ki opredeljuje sodelovanje med poveljnikom ISAF in afganistansko prehodno vlado. V maju 2002 je VS OZN z resolucijo 1413 (2002) podaljšal mandat ISAF za nadaljnjega pol leta. 27. novembra 2002 pa je sprejel resolucijo 1444 (2002) s katero je silam podaljšal mandat do konca leta 2003. Z resolucijami 1510 (2003), 1536 (2003), 1563 (2004) in 1623 (2005) je bil mandat sil ISAF nadalje podaljšan in razširjen na območja izven Kabula, s čimer je bila dana tudi podlaga za vzpostavitev skupin za obnovo provinc (Provincial Reconstruction Teams – PRT). (<http://www.isaf.nato.int>, 02.04.2011). Nato je že pred prevzemom poveljstva nad operacijo ISAF prispeval več kot 90% sil ter imel pomembno vlogo pri pomoči posameznim vodilnim državam operacije ISAF. Cilji in naloge mednarodnih stabilizacijskih sil so:

- zagotavljanje pomoči prehodni vladi pri razvijanju obrambnih in varnostnih struktur,
- zagotavljanje varnega okolja, pomoč pri rekonstrukciji Afganistana in
- pomoč pri razvijanju in usposabljanju prihodnjih afganistanskih varnostnih sil

Po treh kontingentih ISAF, ki so potekali skladno z mandatom VS ZN, so poveljujoče države ZRN in Nizozemska ter Kanada spoznale, da nenehno menjavanje poveljstev in prilagajanje misije novim zamislim pri zagotavljanju varnosti v glavnem mestu Kabul zelo

vpliva na neučinkovitost mednarodnih varnostnih sil ISAF. Zato so prosile Severnoatlantski svet zveze Nato, da oblikuje enotno strategijo in prevzame poveljstvo nad ISAF.

3.2 ISAF POD POVELJSTVOM ZVEZE NATO

Na pobudo Nemčije, Nizozemske in Kanade, vodilnih držav ISAF, se je 16. aprila 2003 zavezništvo odločilo, da bo prevzelo glavno vlogo v podporo ISAF. NATO je takrat že imel pomembno vlogo pri načrtovanju podpore ISAF III pod skupnim vodstvom Nemčije in Nizozemske. Prevzem strateškega vodenja in poveljevanja ter koordinacije ISAF je bilo samo logično nadaljevanje tega procesa. Še vedno gre za mirovno operacijo OZN, ki pa jo bo s svojimi zmogljivostmi izvajal Nato. Večja in formalnejša vključitev Nata kaže dolgoročno in stalno zavezanost držav k zagotavljanju stabilnosti in varnosti za prebivalce Afganistana. Nato se je namreč obvezal, da bo v Afganistanu ostal tako dolgo, dokler bo potrebno, oziroma vsaj do leta 2007. Pred prevzemom operacije ISAF s strani Nata so se na čelu misije vsakih šest mesecev menjavale države, ki so se prostovoljno javile za to nalogo. S tem, ko je Nato prevzel vodstvo misije, se je med drugim rešil tudi vedno bolj pereč problem nenehnega iskanja nove države, ki bi po izteku šestih mesecev prevzela to nalogo. Sedaj se novemu poveljstvu in višjim nacionalnim poveljstvom ni treba vsakih šest mesecev ukvarjati s celotno zadevo, to pa povečuje stabilnost in kontinuiteto vodstva misije. Poleg tega je to boljše za majhne države (med njimi je tudi Slovenija), ki bi sicer morda težko igrale vlogo vodilne države, lahko pa dajo manjši, vendar kljub temu dragocen prispevek temu mednarodnemu poveljstvu.

Nato se je obvezal, da bo v mirovni operaciji zagotavljal vse potrebno za delovanje poveljstva v Kabulu, imenoval je poveljnika sil, (ki ga je izmed sodelujočih držav Nato določil vrhovni poveljnik zavezniških sil za Evropo), omogočal pa bo tudi usklajevanje, poveljevanje in nadzor na strateški ravni s strani SHAPE. Za politično usmerjanje in usklajevanje poteka operacije bo skrbel Severnoatlantski svet. Pripadniki sil ISAF nadaljujejo z izgradnjo varnostnih struktur in urjenjem policijskih sil ter v veliki meri podpirajo izgradnjo nove afganistanske vojske, s čimer krepijo afganistanske prehodne oblasti, je še dejal. Sile ISAF tudi nadaljujejo z nadzorom predvidenega območja, izvajajo projekte civilno-vojaškega sodelovanja in sodelujejo z lokalnim prebivalstvom pri izgradnji države.

3.3 GLAVNE NALOGE ISAF

Glavne naloge ISAF so zagotavljanje varnega okolja, ponovna vzpostavitev afganistanskih organov oblasti, izboljšanje zmogljivosti afganistanske policije in oboroženih sil, upravljanje mednarodnega letališča Kabul in zagotavljanje ukrepov za zaščito sil ter boljše poznavanje razmer. Najpomembnejša od teh je pomoč prehodnim afganistanskim oblastem pri zagotavljanju varnega okolja v Kabulu in njegovi okolici, kar bo pripomoglo k zgraditvi novega Afganistana. Na politični ravni ISAF tesno sodeluje z afganistanskimi oblastmi, Misijo OZN za pomoč v Afganistanu (United Nations Assistance Mission to Afghanistan – UNAMA), agencijami OZN, mednarodnimi organizacijami in nevladnimi organizacijami. Vzporedno z omenjenimi nalogami izvaja ISAF po vsem mestu tudi projekte civilno-vojaškega sodelovanja (CIMIC – Civil Military Cooperation), pri čemer se osredotoča na zagotavljanje temeljnih življenjskih potreb, kot so oskrba s svežo vodo in električno energijo ter zatočišča, in na izboljšavo infrastrukture, uničene v 23-letnih konfliktih. V okviru CIMIC se obnavljajo zdravstvene zmogljivosti in šole.

Prvotni mandat je sile ISAF omejeval na operacije v Kabulu in na okoliškem območju, toda oktobra 2003 je resolucija 1510 Varnostnega sveta ZN omogočila razširitev območja delovanja. V okviru te resolucije se VS strinja, da bo širitev mandata ISAF pozitivno vplivala na prizadevanja pri vzpostavljanju in utrjevanju afganistanske oblasti. Podloga za širitev misije ISAF so skupine za obnovo provinc (Provincial Reconstruction Team – PRT), s katerimi bodo poskušali izkoristiti vpliv na oblikovanje takšnih okoliščin, ki bodo imele učinek na stabilizacijo regije ter bodo omogočale obnovo in izvajanje aktivnosti, povezanih graditvijo državnosti. (www.dijaski.net/get/ost_ref_mirovne_operacije_01.pdf, 02.04.2011).

4 UDELEŽBA SLOVENSKE VOJSKE V ISAF

Prvi pripadniki Slovenske vojske so se operacije udeležili marca 2004. Delovali so v Heratu v zahodnem delu Afganistana in v Kabulu na vzhodu države. Opravljali so naloge varovanja kampa v Heratu, delovali so na nadzornih točkah, patrolirali v neposredni okolici ter spremljali vozila na ožjem območju Herata. Nastanjeni so bili v vojaškem kampu Arena v bližini Herata skupaj s pripadniki italijanskih in španskih mednarodnih sil.

S prevzemom odgovornosti za vodenje lastne skupine za mentorstvo in povezave (OMLT) bodo slovenski inštruktorji sodelovali v vseh fazah usposabljanja afganistanske vojske, vključno s spremljanjem v bojne operacije. Prevzem lastnega OMLT pomeni preskok v delovanju SV v zahtevnejše operacije v okviru zveze Nato.

4.1 PRISPEVEK SLOVENSKE VOJSKE V ISAF

Vlada Republike Slovenije je 22. maja 2003 na svoji seji sprejela sklep, da bo Slovenija za vzpostavitev mirovnih sil ISAF (t.i. ISAF IV) za čas od avgusta 2003 do marca 2004 ponudila oddelek 11 pripadnikov Slovenske vojske iz sestave 1. brigade SV. Slovenija bi s svojimi prizadevanji v Afganistanu tako prispevala k zagotavljanju mednarodne varnosti in stabilnosti ter uresničevala sklepe in prošnje OZN. Aktivnosti Republike Slovenije v Afganistanu naj bi tako bile del širših naporov mednarodne skupnosti za vzpostavitev miru, varnosti in stabilnosti v tem delu sveta. Vendar zaradi sklepa ustavnega sodišča o začasni ustavitvi vseh postopkov varnostnega preverjanja oseb in izdaje dovoljenj do tajnih podatkov omenjenega sklepa ni bilo mogoče izpolniti. Vlada RS je zato v juniju 2003 sprejela sklep, da se preloži sodelovanje Slovenske vojske v okviru misije ISAF za šest mesecev.

Z uveljavitvijo zakona o spremembah in dopolnilih zakona o tajnih podatkih pa so lahko ponovno stekli postopki priprave Slovenske vojske za sodelovanje v Afganistanu. Vlada je v decembru 2003 sklenila, da bodo slovenski vojaki z opremo odšli v Afganistan predvidoma do 25. februarja 2004, glavnina skupine pa predvidoma prvi teden marca. Tako so slovenski vojaki namesto v ISAF IV dejansko odšli v misijo ISAF V.

Dne 25. februarja 2004 je odšla v misijo ISAF v Afganistan predhodnica kontingenta Slovenske vojske, s čimer je bil postavljen nov mejnik v razvoju naše vojske. Osemnajst pripadnikov, pretežno iz odreda za specialno delovanje, je odšlo na izvajanje izvidniških nalog v sestavi mednarodnih sil ISAF. Po letu 1991 je bila to vsekakor najzahtevnejša aktivnost kakšne slovenske enote, saj do tedaj enote niso delovale tako daleč od

domovine ter v tako nevarnih in zahtevnih okoliščinah. Zato so bile priprave na področju logistike med najobsežnejšimi in najzahtevnejšimi do tedaj.

SIKON ISAF 1 je bil prvi kontingent SV, ki je deloval v sklopu ISAF v Afganistanu. Kontingent je bil nastanjen v kanadski bazi Camp Julian v Kabulu. Temeljni del kontingenta je bila bojna skupina desetih pripadnikov Odreda za specialno delovanje (ESD), ki je delovala v okviru kanadske izvidniške čete v sestavi t.i. Mednarodne brigade Kabul (Kabul Multinational Brigade). Poleg njih je bil tam še poveljnik kontingenta, takrat, major Peter Zakrajšek, ki je hkrati deloval kot častnik za povezavo med poveljstvom misije ISAF-a in UNAMA. V pomoč sta mu bila pridodana še dva podčastnika s katerim so bili nastanjeni v poveljstvu večnacionalne brigade v Kabulu. Za logistično podporo enote pa so skrbeli trije pripadniki SV. Kontingent je skupno štel 18 pripadnikov SV in je bil opremljen z štirimi hummerji in enim transportnim vozilom Unimog. Vsi pripadniki so imeli novo opremo iz programa bojnikov 21. stoletja ter edinstvene puščavske uniforme. Enota je izvajala predvsem naloge globinskega izvidovanja za potrebe mednarodnega poveljstva misije ISAF na 40 krat 70 kilometrov velikem območju odgovornosti v Kabulu in njegovi okolici. (http://sl.wikipedia.org/wiki/SIKON_ISAF_1, 02.04.2011).

SIKON ISAF 2, prevzame misijo 15. avgusta 2004. Drugi kontingent se je povečal na 27 pripadnikov. V sestavi kontingenta, 11 pripadnikov bojne skupine ESD, 8 logističnih podčastnikov, 7 gasilcev in poveljnik kontingenta (major. Igor Košič), ki je hkrati deloval tudi v poveljstvu sil ISAF. Glavna naloga bojne skupine je bila izvidovanje v zgoraj navedenem območju delovanja ISAF-a.

Posebnost kontingenta je, da se misije prvič udeležijo tudi poklicni gasilski prostovoljci iz poklicne brigade Ljubljana in Kranja, ki so izvajali naloge gašenja požarov na letališču Kabul.

5. februarja 2005, je na relaciji Herat – Kabul prišlo do letalske nesreče, afganistanskega letala Boing, pri čemer so umrle 104 osebe. Na pomoč pri reševanju priskoči skupina iz kontingenta SIKON ISAF 2 SV, ki v ekstremnih razmerah najde razbitine letala in ugotovi, da v razbitinah letala ni preživelih. Njihova naloga je bila na pogled preprosta, poiskati preživele jih oskrbeti in evakuirati, do najbližje bolnišnice. Poleg ekstremnih razmer in delovanja na strmih pobočjih so jih ogrožali tudi snežni plazovi, poleg min, ki so bile na temu območju zelo na gosto posajene zaradi nekdanje vojaške opazovalnice (še iz časov Sovjetskega posredovanja v Afganistanu), ki je bila postavljena ravno na vrhu, kjer je strmoglavilo letalo.

Pet pripadnikov kontingenta je za izvedeno akcijo prejelo medalje za hrabrost.

SV je leta 2005 povečala svoj kontingent v Afganistanu, saj je tja v drugi polovici leta napotila motorizirani vod, pozneje pa začela sodelovati tudi pri usposabljanju

afganistanske vojske. SV prične z nalogami usposabljanja ANA (Operational Mentor and Liaison Team – OMLT). (http://sl.wikipedia.org/wiki/SIKON_ISAF_2, 02.04.2011).

SIKON ISAF 3,

Enak obseg nalog in kraj namestitve sta bila značilna tudi za večino pripadnikov tretjega slovenskega kontingenta v ISAF-u, ki so bili v Afganistanu od začetka februarja 2005. V kontingentu je bilo skupno 31 pripadnikov, od tega izvidniški oddelek 10. MOTB, veterinar in veterinarski tehnik iz vojaške zdravstvene enote (novost tega kontingenta), sedem gasilcev in poveljnik kontingenta (major Borut Cesar). Enota je bila v celoti nastanjena v Kabulu. Veterinarja sta delovala neposredno pod nemškim poveljstvom ISAF-a, kjer sta skrbela za zagotavljanje kakovosti hrane. Gasilci pa so delovali na letališču Kaja.

Vozilo kontingenta SV je 6. 7. 2005 ob 18.30 po lokalnem času v okolici Kabula pri opravljanju rednih izvidniških nalog zapeljalo na protitankovsko mino, ki pa ni terjala žrtev. S spremembo območja delovanja so se hkrati občutno spremenile tudi naloge, ki so jih opravljali pripadniki slovenskih kontingentov. Od četrte rotacije naprej so tako pripadniki SV v Afganistanu opravljali oz. opravljajo predvsem naloge:

- varovanja svojega kampa v Heratu,
- delo na kontrolnih točkah in opazovalnicah,
- patroljiranje v neposredni okolici
- Izvajanje pregledov na vstopu v bazo ter
- spremljanje vozil na ožjem območju Herata.

(http://sl.wikipedia.org/wiki/SIKON_ISAF_3, 02.04.2011).

SIKON ISAF 4, pod poveljstvom majorja Petra Palčiča, v okviru katerega je od avgusta 2005 do februarja 2006 delovalo 58 pripadnikov SV. 47 izmed njih jih je bilo nastanjenih v kampu Arena, preostalih 11 pa v Kabulu – 2 pripadnika v poveljstvu ISAF-a, 7 gasilcev in 2 veterinarja; (http://sl.wikipedia.org/wiki/SIKON_ISAF_4, 02.04.2011).

SIKON ISAF 5, pod poveljstvom kapitana korvete Lea Bana, v okviru katerega je od februarja 2006 do avgusta 2006 delovalo skupno 49 pripadnikov SV (45 izmed njih je bilo nastanjenih v kampu Arena, preostala dva pa v poveljstvu ISAF-a); (http://sl.wikipedia.org/wiki/SIKON_ISAF_5, 02.04.2011).

SIKON ISAF 6, pod poveljstvom majorja Slavka Derenčina, v okviru katerega je od avgusta 2006 do februarja 2007 delovalo skupno 54 pripadnikov SV (54 izmed njih je bilo nastanjenih v kampu Arena, preostala dva pa v poveljstvu ISAF-a); (http://sl.wikipedia.org/wiki/SIKON_ISAF_6, 02.04.2011).

SIKON ISAF 7, pod poveljstvom majorja Tomaža Pavliča, v okviru katerega je od februarja 2007 do avgusta 2007 delovalo skupno 53 pripadnikov SV; (http://sl.wikipedia.org/wiki/SIKON_ISAF_7, 02.04.2011).

SIKON ISAF 8, pod poveljstvom majorja Saša Razdriha, v okviru katerega od sredine avgusta 2007 deluje skupno 65 pripadnikov SV (Slovenska vojska 2007). (http://sl.wikipedia.org/wiki/SIKON_ISAF_8, 02.04.2011).

SIKON ISAF 9, je deloval v sklopu misije ISAF (od februarja do avgusta 2008) v Afganistanu. Poveljnik kontingenta je bil stotnik Peter Saje; nastanjeni so bili v Camp Arena (Herat, Afganistan). V kontingentu je delovalo 66 pripadnikov. (http://sl.wikipedia.org/wiki/SIKON_ISAF_9, 02.04.2011).

SIKON ISAF 10, poveljnik kontingenta je bil stotnik Zdravko Aleksič, nastanjeni so bili v Camp Arena (Herat, Afganistan).

V kontingentu je delovalo 66 pripadnikov. 27. avgusta 2008 je potekala primopredaja med predhodnim kontingentom in SIKON 10 ISAF. 18. oktobra je bilo vozilo Valuk z 8 slovenskimi vojaki udeleženo v samomorilskem napad na konvoj več vozil ISAF v okolici Herata. Vozilo in vojaki so ostali nepoškodovani, medtem ko je nekaj zavezniških vojakov utrpelo poškodbe. (http://sl.wikipedia.org/wiki/SIKON_ISAF_10, 02.04.2011).

SIKON ISAF 11, kontingent so sestavljali pripadniki 10. in 20. MOTB, 17. BVP, poveljstva 1. brigade, 11. bataljona za zveze, 18. BJRKBO, 14. inženirskega in 670. POVLOGB. Kontingent je obsegal 63 vojakov. Pred odhodom v Afganistan so se pripadniki tega kontingenta usposabljali v Nemčiji v sklopu vojaške vaje Sokol II. Poleg navedenih dejstev pa se je zavlekel tudi povratak kontingenta, ki je presenetil javnost in del politike, ki se s slovensko vojaško prisotnostjo v Afganistanu do takrat niso veliko ukvarjali. (http://sl.wikipedia.org/wiki/SIKON_ISAF_11, 02.04.2011).

SIKON ISAF 12, je vseboval 69 pripadnikov.

Značilnosti SIKONA 11 in 12 so bili raketni napadi na bazo camp Arena (Herat, Afganistan).

SIKON ISAF 13 je vseboval 69 pripadnikov.

4.2 SVNKON ISAF 14

Oktobra 2010 SV v Afganistan odpošlje kontingent za mentoriranje afganistanskega Bataljona. Glavnina slovenskega kontingenta, se nastani v letalski bazi v Shindandu na zahodu Afganistana kjer v novembru 2010, prevzamejo mentorstvo afganistanskemu bataljonu. Napotitev pripadnikov SV v Afganistan in prevzem samostojnega mentoriranja

pehotnega bataljona je potekala na podlagi sklepa Vlade Republike Slovenije ter odredbe ministrice. Pripadniki 14. slovenskega kontingenta, ki ga sestavlja 88 pripadnikov iz različnih enot SV in civilna strokovnjaka, v operaciji ISAF izvajajo mentoriranje pripadnikov afganistanske nacionalne vojske (ANA) v pehotnem bataljonu in bataljonu za bojno podporo, zagotavljajo podporo in zaščito mentorskim skupinam ter nacionalno logistično podporo in delujejo v sestavi poveljstev ISAF ter regionalni obnovitveni skupini (PRT) regionalnega poveljstva Zahod. V skupino za mentoriranje (OMLT) in enoto za podporo je vključenih tudi 11 pripadnikov nacionalne garde Kolorada. 14. slovenski kontingent za svoje delovanje uporablja 4 srednja oklepna vozila 8 × 8 svarun, 3 lahka kolesna oklepna vozila 6 × 6 valuk ter 8 lahkih kolesnih oklepnih vozil 4 × 4 hummer.(http://www.mo.gov.si/fileadmin/mo.gov.si/pageuploads/revija_sv/2010/sv10_19.pdf, 02.04.2011).



Slika 1: Pripadniki OMLT pri odprtju vodnjaka v Kuhak-u

Vir: Pripadniki ISAF 14

Pripadnikom OMLT poveljuje podpolkovnik Marjan Sirk, njihove naloge pa so mentoriranje, usposabljanje in svetovanje poveljstvu 6. bataljona 2. brigade 207. korpusa ANA ter četam znotraj bataljona. V okviru mentoriranja OMLT sodeluje pri opravljanju rednih nalog bataljona. To pomeni, da mentorji skupine OMLT mentorirance učijo vojaških postopkov pri sprejemanju odločitev po doktrini ANA in jim svetujejo na vseh funkcionalnih področjih. Tokrat pripadniki skupine OMLT mentorirajo kolege iz ANA tudi med izvedbo operacij, kar je bila do zdaj nacionalna omejitev za vse SVNKON.

Pripadniki mentoriranega bataljona so razporejeni in delujejo v pokrajinah Herat ter Farah, njihova naloga pa je zagotavljanje varnosti na avtocestnem odseku HWY 1 južno od mesta Herat. 6. bataljon je v bližini Bala Boluka, del enote pa je nastanjen tudi v zračni bazi Shindad. Nalogo zagotavljanja varnosti na avtocestnem odseku 6. bataljon opravlja s postavljanjem stalnih in začasnih kontrolnih točk, patroliranjem ter nadzorovanjem te pomembne državne cestne povezave. Območje pristojnosti in odgovornosti je na razdalji 300 kilometrov.



Slika 2: Pripadniki SVKON ISAF 14 na strelišču Zafara

Vir: Pripadniki ISAF 14

SV sodeluje v OMLT v Afganistanu s pripadniki drugih oboroženih sil. Skupno delovanje v OMLT je nadgradnja dosedanjega sodelovanja in priznanje za SV, ki prvič samostojno prevzema pomembno nalogo vodenja svojega OMLT. (Revija Slovenska vojska (št.19, leto 2010).

4.2.1 SVKON 14 ISAF – PRT(skupine za obnovo pokrajin)

V sestavi 14. kontingenta SV v operaciji ISAF v Afganistanu sta tudi civilna funkcionalna strokovnjaka z MO Melita Šinkovec in Srečko Zajc, ki je v operaciji ISAF že sodeloval. Kot prvi slovenski civilni funkcionalni strokovnjak v Afganistanu je od novembra 2008 do junija 2009 izvedel več projektov s takojšnjimi učinki na okolico, zdaj pa s kolegico poskušata uresničiti več razvojnih projektov.

4.2.2 Koncept PRT

V prihodnje bodo PRT ostale glavno sredstvo za širitev ISAFA. Čeprav je koncept PRT (Provincial Reconstruction Team) relativno nov in je bil v zgodnjih fazah mednarodnega vojaškega delovanja v Afganistanu tudi predmet nekaterih kritik, pa se je do danes razvil in na splošno velja za izjemno učinkovito orodje pri zagotavljanju pomoči afganistanski vladi, da razširi svoj vpliv na province. Gre za skupne civilno-vojaške skupine različnih velikosti in pod vodstvom različnih držav, ki so nameščene v izbrana glavna mesta provinc in zagotavljajo primerno alternativo povsem mednarodni mirovni navzočnosti, kar ni ne primerna rešitev za Afganistan niti sestavni del mandata ISAFA. PRT v okviru ISAF-a pomagale pri številnih projektih obnove, posredovale so med sprtimi stranmi, pripomogle k razorožitvi afganistanskih milic, pomagale pri namestitvi nacionalnih policijskih sil in afganistanske nacionalne vojske ter na splošno pomagale izboljšati varnostno okolje prek stikov z lokalnimi oblastmi in lokalnim prebivalstvom.

(http://www.mo.gov.si/fileadmin/mo.gov.si/pageuploads/revija_sv/2010/sv10_19.pdf, 02.04.2011).

4.2.3 SVKON 14 ISAF – duhovna oskrba

14. slovenski kontingent v silah ISAF ima v svoji sestavi tudi vojaškega kaplana Milana Preglja, ki je skupaj z glavnino slovenskega kontingenta v zračni bazi v Shindandu. Tam kot edini katoliški vojaški kaplan opravlja verske obrede in bogoslužja za pripadnike Slovenske vojske ter drugih oboroženih sil, redno pa bo obiskoval tudi pripadnike SV v bazah Stone in Arena.

5 SLOVENSKA VOJSKA V OMLT

Odločitev za OMLT je politična. Lani decembra jo je predlagala vlada in z njo se je seznanil tudi parlamentarni odbor za obrambo. Vseskozi sta jo zagovarjala minister Samuel Žbogar in ministrica Ljubica Jelušič. Vlada je odločitev o OMLT sprejela neposredno po sestanku zunanjih ministrov Nata v Bruslju, kjer je generalni sekretar Nata Anders Fogh Rasmussen napovedal, da bo najmanj 25 držav na misijo napotilo dodatnih 7000 vojakov. Vlada lahko kadarkoli sprejme odločitev, da svoje vojake umakne iz Afganistana.

5.1 OMLT – OPERATIONAL MENTOR AND LIASION TEAM

OMLT je poslan z namenom podpore in razvoja korpusnega poveljstva, brigadnega poveljstva, pehote, artilerije, inženirskih enot, combat support in combat service support bataljonov in ANA poveljstev. Na bataljonskem nivoju OMLT do nivoje bataljonskih čet, kjer je to potrebno. ANA čete izvajajo naloge samostojno ali pa na bataljonskem nivoju kot del večje operacije na kar velikem prostoru. OMLT bataljonskega nivoja se pridruži že vzpostavljenim ANA enotam ali pa se jim pridružijo in jih prevzamejo v mentoriranje v konsolidacijskem centru v Kabulu (Consolidated Fieldin Centre (CFC) in Kabul). Glavni namen CFC je ustanavljanje novih kandakov s prerazporeditvijo izkušenega poveljujočega kadra v novo nastajajočo enoto in tako tvoriti kohezivno enoto. Ko je enota formirana, izvede osnovno usposabljanje z dodeljenim OMLT. Tako opremljeni in usposobljeni zapustijo center, kjer se nato na svoji matični lokaciji skupaj z OMLT usposablja za izvajanje nalog. Pomembno je, da je OMLT nastanjen blizu njih ali z njimi in kadar je potrebno z njimi skupaj živi, spi se prehranjuje in če je potrebno se z njimi tudi bojuje, vse z namenom vzpostavitve medsebojnega zaupanja, ki je nujno potreben za uspešno mentoriranje in izpolnitve poslanstva OMLT.

Brigadni in bataljonski OMLT se premika skupaj z ANA enoto glede na operativno nalogo, vključno z nalogami, ki so izven območja odgovornosti iste ANA enote (AOR – Area of responsibility). Korpusni nivo OMLT je vezan na poveljniško mesto in se kot tak ne premika iz svojega območja odgovornosti.

Do decembra lani je v Afganistanu delovalo 62 skupin OMLT, letos pa se bo njihovo število povečalo na 103. V programu OMLT, ki je ključni prispevek Natovih sil ISAF k razvoju afganistanske vojske, sodeluje 27 držav.

5.2 SESTAVA OMLT

Naloge OMLT-ja so specifične glede na vrsto same enote, ki ga OMLT mentorira, ne glede na to so nekatere naloge skupne vsem OMLT –jem:

- (1) Vodenje, učenje in mentoriranje na vseh funkcionalnih področjih znotraj mentorirane enote z namenom kontinuiranega napredka vključujoč poveljniške operacije na bataljonskem nivoju ali višje.
- (2) Pomoč ANA enoti pri dnevnih organizacijskih funkcijah nalogah,
- (3) Načrtovati in podpirati usposabljanje iz branja in pisanje za vse pripadnike ANA,
- (4) Nuditi pomoč ANA pri razumevanju in implementiranju ANA doktrine,
- (5) Nuditi pomoč pri razvoju oz. nastanku načrtov usposabljanja, ki so skladni z ANA doktrino.
- (6) Pomagati ISAK koalicijskim silam pri izvajanju četnih in višjih kolektivnih usposabljanj.
- (7) Služiti kot povezava med IJC/RC in C2 link do ANA in kadar je potrebno do drugih elementov ANSF (Afghanistan National Security Forces),
- (8) Izvajati povezavo in koordinacijo z ISAF partnerskimi enotami,
- (9) Koordinirati, komunicirati in asistirati pri načrtovanju v operacijah regionalnega poveljstva (Regional Command Operations),
- (10) Pomagati ANA pri razvoju, izvedbi in analizah taktičnih postopkov (TTP),
- (11) Nuditi pomoč in nasvet pri načrtovanju izvedbe operacij kjer je to potrebno,
- (12) Mentorirati in asistirati ANA enotam v vseh operacijah znotraj mandata ISAF,
- (13) Pri izvedbi nalog priskrbeti povezavo z nadrejenim poveljstvom z namenom uporabe zračne podpore in druge bojne podpore (close air and indirect fire support) znotraj mandata ISAF,
- (14) Nuditi pomoč pri načrtovanju logističnih potreb ANA enot.
- (15) Biti dobro usposobljen (če ne izurjen) v vsej opreми in orožju ki jo uporablja ANA.

5.3 ANA – AFGANISTANSKA NACIONALNA ARMADA

Afghanistan National Army (ANA) je veja Afganistanske vojske, ki se trenutno usposablja pod nadzorom koalicijskih sil z namenom, da nekoč v bližnji prihodnosti prevzamejo

samostojno vodenje obrambe lastne države. ANA je organizirana v šestih Korpusih. Pet korpusov služi kot regionalni korpus, ki je odgovoren za svoje območje:

- (1) 201. korpus je nastanjen v Kabulu
- (2) 203. korpus je nastanjen v Gardezu,
- (3) 205. korpus je nastanjen v Kandaharju,
- (4) 207. korpus je nastanjen v Heratu (korpus, ki ga mentorira SV),
- (5) 209. korpus je nastanjen v Mazari Sharif.

Šesti korpus je letalski korpus, ki je trenutno sestavljen iz starega Afganistanskega letalstva. Načrtuje se, da bi ponovno vzpostavili letalski korpus kot svojo vejo Afganistanske vojske, formiran naj bi bila letalska šola v Shindandu.

Osnovna enota ANA je bataljon (KANDAK), ki se sestoji iz 600 vojakov. Večina vojske je pehotnih bataljonov, vendar je bil vzpostavljen vsaj en mehanizirani bataljon in en tankovski bataljon. V prihodnosti naj bi še povečali število zadnjih dveh bataljonov.

S časoma bo k vsakemu korpusu pridodan po en Commando kandak. To je posebej izurjen bataljon, katere opremljajo in usposabljaajo pripadniki specialnih sil US.

Naloge ANA so prevsem:

- Zavarovati mejo islamske države in odvrčati zunanje grožnje,
- Poraziti in premagati teroristične enote, posameznike,
- Uničiti, zajet, razpustiti ali pa reintegrirati proti državne enote,
- Uspešno se spopadati z notranjimi varnostnimi situacijami v sodelovanju z ANP – Afghanistan national Police.

5.4 SLOVENSKA VOJSKA V OMLT

Slovensko skupino OMLT sestavlja 20 inštruktorjev, medtem ko bodo ostali vojaki skrbeli za njihovo delovanje in varovanje. Nekaj jih bo delo nadaljevalo tudi v italijanskem OMLT-ju, v katerem SV sodeluje že od leta 2006.

V skladu z odločitvijo, ki jo je vlada sprejela decembra lani, bo Slovenija skupino OMLT v okviru mednarodnih sil ISAF vodila najmanj štirikrat zapored, torej dve leti.

Na tem mestu velja spomniti, da bo SV hkrati s prevzemom najnovejše naloge prvič začel uporabljati tudi nove osemkolesnike svarun, ki jih bo Slovenija v Afganistan poslala skupaj z lahкими oklepnimi vozili humwee in šestkolesnimi valuki. In prav svaruni naj bi bili tisti, ki bodo slovenskim vojakom zagotavljali največjo stopnjo zaščite pred improviziranimi eksplozivnimi sredstvi, ki so najpogostejši razlog poškodb v Afganistanu.

5.5 USPOSABLJANJE SV ZA IZVAJANJE OMLT

Usposabljanje vojakov za to nalogo se precej razlikuje od dosedanjega usposabljanja, saj je SV izvajala patroljiranja v okolici Herata. Usposabljanje se deli na raven posameznika, nato pa na raven enote.

Usposabljanje enote kot celote je obvezno in enako za vse zavezniške mentorske skupine do ravni bataljona. Tisti, ki bodo delovali v višjih poveljstvih, se bodo obenem udeležili tudi usposabljanja v Natovem centru na Poljskem. Pred prevzemom naloge je za vse sodelujoče zahtevano še usposabljanje na območju operacije. Usposabljanje je sestavljeno iz treh faz. Namen usposabljanja je vzpostaviti splošen nivo usposobljenosti za vse OMLT enote. Tri faze so: individualno usposabljanje, ki ga izvede država, ki prispeva enoto OMLT, druga faza je centralizirano NATO usposabljanje in tretja faza je usposabljanje v Afganistanu – in theatre.

5.5.1 Prva faza

Usposabljanje v tej fazi med drugim vključuje:

- Seznanitev z ISAF misijo samo,
- Usposobitev in seznanitev z orožjem in oborožitvijo,
- Usposabljanje iz prve pomoči,
- Usposabljanje iz mine awareness, C-IED /UXO nevarnosti
- Pravila delovanje ROE,
- Vojno in mednarodno humanitarno pravo –law of war,
- NBC – RKBO usposabljanje,
- Usposabljanje voznikov,
- Usposabljanje iz TTP in oborožitve nasprotnikov – enemy talibani,.....
- Reakcija na stik dismounted in mounted,
- Reakcija na bližnjo in daljno zasedo,
- Reakcija na indirektni stik,
- Prekinitev stika,
- MEDEVAC
- Close Air Support,
- IED tečaj v Nemčiji en teden v JMRC Centru Hohenfels,
- Tečaj za CLS – combat live saver tudi v Nemčiji Vilseck – en teden.

Obsega tudi različne druge specialistične tečaje za EOD ekipo, tečaji pripadnikov ESD v ZDA. Vozniške licence »C« in »E« kategorije in potem še licenca za hummerje.

5.5.2 Druga faza

V tej fazi se za ekipo OMLT, ki deluje na bataljonskem nivoju izvede v obliki dvo tedenskega tečaja pod sponzorstvom in okriljem NATO JMRC v Hohenfels Namčija. Usposabljanje je sestavljeno iz dveh faz in sicer prva faza akademska faza in druga faza trening faza na terenu. Namen tega usposabljanja je pripraviti enote OMLT do enakega nivoja znanja in uporabe posameznih postopkov, da vsak OMLT ne glede od koder prihaja uporablja enake postopke.

Usposabljanja na višjem nivoju pa se izvajajo v JTFC Bydgoszcz na Poljskem.

5.5.3 Tretja faza

Ta faza usposabljanja se prične, ko enote OMLT pridejo v Afganistan. V tej fazi OMLT enote seznani s celotnim AOR v detajle in kako celotna zadeva poteka od prihoda do odhoda domov. V tej fazi se nas predstavi enoti, ki jo mentoriramo in na koncu se vse zaključi z osrednjo slovesnostjo in uradnim prevzemom mentoriranja bataljona. Usposabljanje praviloma poteka do 30 dni.

6 PRIMER USPOSABLJANJA IN PRIPRAVE ZA MISIJO ISAF – OMLT (SVKON 15)

6.1 USPOSABLJANJE MOTV (motoriziranega voda)

1. faza. Usposabljanje MOTV pred misijo traja v obdobju do 6 mesecev. Začne se z individualnimi veščinami in nalogami posameznika do skupine. Poudarek usposabljanja je vodenje in urjenje skupin oz. vodenje oddelkov, katero se zaključi z oddelčnim bojnim streljanjem motoriziranih oddelkov. Pomembno pri tem je da se vod usposablja na tehniki in oborožitvi katera se uporablja na misiji (uporaba hummwijev, valukov, browningov ...)

Usposabljanje se nadaljuje na vodnem nivoju in sicer bojni del (FP), po uspešno izvedenem vodnem, bojnem streljanju (vod v spremstvu konvoja z napadom na konvoj) se z bojnim delom zaključi in naredi prehod v drugo fazo - fazo mirovnih operacij. Med potekom te faze se izvajajo zdravniški pregledi, cepljenja in pridobivanje specifičnih licenc.

2. faza. Vodno bojno preverjanje je bilo usmerjeno v tematiko ki jo je mogoče pričakovati tudi na območju delovanja. V fazi mirovnih operacij, najprej delo posameznika, pregled oseb, vezanje, pregled vozil itd.. skratka določene policijske postopke, ki potem preidejo na delo skupine, oddelka na kontrolni točki, točki dostopa itd...torej združevanje vseh postopkov na oddelčnem in kasneje na vodnem nivoju.

3. faza. Na koncu cikla sledi zaključno preverjanje pripravljenosti in usposobljenosti za odhod na MOM (preverjanja so prilagojena in usmerjena na incidente katere je najbolj realno pričakovati na območju delovanja). Po zaključku preverjanja sledijo še zadnja zadolževanja opreme (peščena uniforma, kolenčniki, filter za vodo, svetilke...) in tehnični pregledi orožij. Na koncu sledi še koriščenje dopustov in kompenzacijskih ur, ki se pridobijo skozi usposabljanje in priprave na MOM.

6.2 POTEK USPOSABLJANJA OMLT (ene od skupin)

Ker na nivoju SV ni bilo izdelanega programa za usposabljanje OMLT skupin, se je pristopilo k analizi tematik in časa, ki je bil na razpolago. Določene vsebine so že bile časovno opredeljene (namensko usposabljanje v Nemčiji, skupinske priprave in UgP), ostale vsebine pa so se črpale iz NATO usmeritev navedenih v CONOPS. Časovno se jih je prilagodilo, glede na prioritete, potrebe in izvajalce. Ker je bila skupina kadrovsko popolnena iz različnih enot SV, se je pristopilo tudi k analizi individualne usposobljenosti in opremljenosti z intendantsko opremo pripadnikov. Pojavil se je glavni problem, da

večina pripadnikov, nima izpita za C-kat. Takoj so se začeli usklajevati termine z AŠ SV in na račun že prijavljenih kandidatov iz enot 1. BRSV.

Usposabljanje je potekalo v štirih fazah iz naslednjih tem:

- Taktika (individualne veščine, bojni postopki in kolektivne naloge),
- Podpora iz zraka: BRZOL/letalska šola.
- UgP: 20.MOTB in PDRIU/CBU .
- Uporaba motilcev IEN: OIB.
- Postopki z vojnimi ujetniki: 17.BVP.
- Eskalacija sile: 1. BRSV/pov./S2.
- Zakon o tajnih podatkih: 1. BRSV/pov./S2.
- Rokovanje z orožjem: 10. MOTB, 74. MOTB.
- Tečaj za pridobitev voziškega izpita za C-kat: Avto šola SV.
- Tečaj za voznike LKOV Hummer in Valuk: pov. 1. BRSV/S4.

1. faza. V tej fazi se je gradilo skupino, dvigovalo psihofizično pripravljenost in izvedlo usposabljanje iz opreme, individualnih veščin, oborožitve in bojnih postopkov potrebnih za preživetje na bojišču. Za pripadnike skupine, so v avtošoli SV, organizirali tečaj za pridobitev C-kategorije.

2. faza. Namensko usposabljanje OMLT skupin pod okriljem Nata je bilo izvedeno na vadišču ameriške vojske JMRC v Hohenfelsu, Nemčija.

3. faza. Usposabljanje iz področja podpore iz zraka, usposabljanje za pridobitev licence voznik vozila LKOV Hummer in Valuk, postopki z vojnimi ujetniki in usposabljanje za uporabo motilcev IEN. V okviru PSSV so bile izvedene tudi skupinske priprave celotnega kontingenta ISAF. Izvedlo se je tudi streljanje z Browningom in pristrelitev AP. Faza se je zaključila z UgP (5 dni). Kondicijska vadba je potekala v okviru jutranje vadbe in skupina je samostojno izvedla dva kondicijska pohoda.

4. faza. Glavni cilj te faze je bil odprava pomankljivosti iz UgP, ki se je izvajala po izdelanem načrtu odprave pomankljivosti. Poleg tega so izvedli streljanja, ki jim jih do te faze ni uspelo izvesti. Individualno so se koristili tudi dopusti in kompenzacijske ure, zadnja dva tedna pa so pripadniki koristili kolektivni dopust pred misijo.

6.2.1 Podpora usposabljanju

Glede na različne vsebine, ki so bila načrtovana za usposabljanje, so bili izvajalci iz različnih enot SV. Potrebno je bilo kar nekaj usklajevanja in fleksibilnosti tako, da so na koncu izvedli vse načrtovano in dosegli zadani cilj.

Logistična podpora je bila glede na kratek čas priprav, velik in težaven projekt. Na osnovi tematsko terminskega načrta se je izdelal spisek potrebnih sredstev, ki jih je S-4 1. BR v večjem delu uspešno zagotavljala.

Intendantska oprema pripadnikov bi morala biti domena matičnih enot. Ker so se zavedali, da bi posamezne enote potrebovale veliko časa, da bi uspele svojemu pripadniku zagotoviti vsa intendantska sredstva in osebno opremo, so preko usklajevanja na PSSV, PP in skladiščem v Kidričevem, v prvih tednih dosegli, da je večina pripadnikov dobila pripadajoča sredstva in opremo. Problem se je pojavljal pri rezervah, ki se iz neznanega in nikoli pojasnjenega razloga ne zadolžujejo. Pojasniti je potrebno, zakaj je pomembno, da se vse pripadnike (tudi rezerve), ki se pripravljajo na misijo, zadolži z vsemi sredstvi in opremo za misijo že v fazi priprav. Skupina OMLT je namensko sestavljena skupina iz Č in PČ, ki prihajajo iz različnih enot SV in opravljajo različne dolžnosti. Temu primerno so različno zadolženi z intendantsko opremo, še večje razlike pa so z osebno in skupno opremo, ki je nekateri še nikoli do sedaj niso niti videli, kaj šele, da bi jo znali uporabljati. Če upoštevamo enega od temeljnih principov usposabljanja: »usposabljay se kot se boš boril«, je popolnoma logično, da se na usposabljanju za misijo uporablja vsa oprema in sredstva, ki jih boš tam uporabljal.

6.3 DOBRE STRANI USPOSABLJANJ

- Nastanitev skupin (tudi rezerve) v FRS in podreditev v OPCOM 1. BRSV je bilo ključnega pomena za kvalitetno izvajanje usposabljanja. Še posebej se je to odražalo na dvigovanju kohezivnosti v skupinah, ki je v drugačni obliki ni možno doseči.
- Skupine so bile glede na individualne specialnosti (vezist, logistik, admin, inštruktor za oborožitev,...) dobro izbrane, največkrat po naključju. Taka sestava jim je omogočala, da so določene vsebine (individualne veščine, oprema in oborožitev) izvedli sami. Tako niso potrebovali zunanjih izvajalcev.
- Vključitev OMLT skupine na zaključno preverjanje usposobljenosti, je izvajal CBU. Tukaj so dosegli dva cilja: odlično usposabljanje in pridobitev ocene usposobljenosti. Na individualno usposabljanje iz C-IED v Nemčiji, pa se je pošiljal po eden pripadnik.

6.4 POMANKLJIVOSTI USPOSBLJANJA

- Na nivoju SV je nujno potrebno izdelati program usposabljanja OMLT skupin.
- Potrebno bi bilo formirati skupino za usposabljanje in imeti kontingent v celoti kot vadbenca.
- Učenje iz izkušenj. Pripadniki iz ISAF 14 bi lahko to storili za ISAF 16, ISAF 15 za ISAF 17.
- Pri usposabljanju je potrebno upoštevati tudi izkušnje, ki so jih imela druge vojske na misiji ISAF (kot na primer COMISAF/USFFOR-A Counterinsurgency (COIN) Training Guidance – gen. McChrystal).
- Oprema za misijo (bojevniki 21. stoletja je star že več kot 10 let in je nujno potreben prenovi).
- Dolžina priprav je absolutno prekratka in bi morala biti vsaj 6 mesecev ne pa v določenih primerih manj kot 3 mesece (tako kot je imel ISAF 14)..
- Potrebno bi bilo dati tudi veliko več poudarka in priprav na ukrepe za zaščito lastnih sil pred ogroženostjo s strani ANA, saj ne moremo zagotovo trditi, da nas imajo vsi njihovi pripadniki za vojsko ki jim je prišla pomagat.

7 UČENJE IZ IZKUŠENJ

7.1 IZKUŠNJE TUJIH VOJSKA PRI DELOVANJU NA ISAF (COMISAF/USFFOR-A COUNTERINSURGENCY (COIN) TRAINING GUIDNECE)

Ameriški general A. McChrystal, ki je bil poveljnik ISAF je na podlagi izkušenj ameriške vojske na misiji v Afganistanu izdal načela delovanja na mirovni misiji v Afganistanu. V načelih delovanja za misijo ISAF je podrobno predstavi izkušnje ameriške vojske in jih prenesel v načela delovanja, katera bi morala biti obvezujoča za vse pripadnike mirovne misije ISAF. Kot ključno general navaja poznavanje in razumevanje poslanstva mirovne operacije, kaj želimo doseči in zakaj? Opozarja da klasična obveščevalna priprava ni dovolj, zelo pomembno je poznavanje »človeškega terena« ki se zrcali skozi poznavanje družbeno-ekonomskega sistema, poznavanju države, regionalne in lokalne uprave, razumevanju družinske, klanovske in plemenske kulture ter relacijam in vzrokom napetosti med sprtimi stranema. Eno izmed pomembnih priporočil za nemoteno delovanje ISAF-a je tudi zahtevan standard angleškega jezika, ki je osnovni pogoj za komuniciranje znotraj sil ISAF. Dobro je potrebno poznavati civilno – vojaško sodelovanje, njihovo organiziranost, poslanstvo in koga podpirajo in v tem duhu je potrebno raziskovati možne oblike sodelovanja s ciljem združitve naporov za doseganje skupnih ciljev. Pripadnike ANA je potrebno tretirati kot sobojevnike pri tem je potrebno poznati sistem nabora, oskrbovanja in zadrževanja kadra ANA. Pripadnike ISAF je potrebno usposobiti za vlogo svetovalcev, inštruktorjev, mentorjev in odgovornih sodelavcev, potrebno se je naučiti vplivati na pripadnike ANA in jih usmerjati.

V svojih načelih delovanja na mirovni operaciji ISAF veliko pozornost polaga na izurjenost in usposabljanje pred misijo in na samo izvajanje misije. Pri usposabljanju je nujno potrebno določiti prioritete, pri tem pa mora usposabljanje biti usmerjeno v razvoj samoiniciativnosti podrejenih (strategic corporal). Zelo pomembno je obvladovanje temeljnih veščin, na svojem področju mora biti pripadnik strokovnjak, usposabljanje pa mora strmeti k perfekciji. Pri usposabljanju je potrebno ne glede na nacionalne omejitve, specialnost in VED zagotoviti, da vsak pripadnik ISAF obvlada naslednje štiri veščine: streljanje, premikanje, komuniciranje in izvajanje prve pomoči. Posebno pozornost je potrebno posvetiti usposabljanju iz IED, kajti ravno IED so vzrok v 60 % za žrtve v Afganistanu, pri tem pa je potrebno upoštevati spoznanja različnih organizacij iz tega področja.

Vsak pripadnik ISAF mora obvladati kritične naloge ognjene podpore ki vsebujejo precizno navajanje zemeljske in zračne ognjene podpore, presojo upravičenosti ognjenjene podpore, ter poznavanje taktičnega priročnika (Tactical callout) in direktive (Close air support).

Enote morajo biti pripravljene na boj proti upornikom pred napotitvijo na območje delovanja, ob prihodu na območje delovanja pa morajo biti sposobne razviti prilagajanje na situacijo z razvojem in uporabo baze znanj. Ključno je hitro zbiranje, obdelava in razširjanje informacij, saj je zelo pomembno spoznanje, da taktika, ki se je obnesla ta teden, morda v naslednjem tednu ni več učinkovita.

Pri delu z lokalnim prebivalstvom je nujno potrebno razumevanje, spoštljiv odnos do kulture, religije, ohranjanje stika in izgradnja medsebojnega zaupanja. Vsak pripadnik ISAF mora poznati pozdraviti in se zahvaliti v lokalnem jeziku, prav tako mora vsaj en pripadnik v vodu obvladati jezik dari. Jezikovna znanja so vsaj toliko pomembna kot osnovne vojaške veščine.

Vsi pripadniki morajo biti usposobljeni v specifičnih postopkih stopnjevanja sile, ki jih zahteva poveljnik ISAF in so opredeljeni v ISAF SOP 373. Prav tako je zelo pomembno delo z vojnimi ujetniki, pri tem se pričakuje, da vsi pripadniki ISAF obvladajo postopke od točke zajetja do točke predaje pristojnim afganistanskim organom. Pripadniki morajo poznati usmeritve in omejitve, katerim morajo slediti.

Pomembno je poznavanje civilno-vojaško sodelovanje, ki delujejo na področju operacije (UNAMA – United assistance mission in Afghanistan), njihova organiziranost, poslanstvo in koga podpirajo, pri tem pa je potrebno s ciljem združitve naporov za doseganje skupnih ciljev iskati možne oblike sodelovanja.

Kot ključno navaja decentralizacijo operacij do najnižjih nivojev, ki se zrcali skozi dolžnosti nadrejenih, da vzpostavijo zaupanje in prenos pristojnosti in tako omogočijo podrejenim pravilne in pravočasne odločitve. Nadrejeni morajo vzdrževati nadzor nad situacijo, ki omogoča uspešno sodelovanje z afganistanskimi partnerji v dinamičnem okolju.

7.2 IZKUŠNJE PRIPADNIKOV SV PRI DELOVANJU NA ISAF OMLT 5 IN 6 (Štabni vodnik PRELOG ISAF 10 IN 11)

Štabni vodnik Prelog je po končani misiji ISAF 10 in ISAF 11 (OMLT 5 in OMLT 6) strnil svoja opažanja, mnenja in izkušnje skozi ves čas njegovega delovanja v Afganistanu. Njegova priporočila so usmerjenja predvsem v delovanje OMLT tima, pri pisanju je bilo

njegovo razmišljanje usmerjeno na možnost, da bi SV prevzela mentoriranje celotnega pehotnega Kandaka ANA, kar se je tudi z SNVKON ISAF 14 tudi zgodilo.

Svoja mnenja in izkušnje je razdelil na tri področja: pred odhodom na misijo, usposabljanje in na misiji.

Velik poudarek je namenil izboru kadra. Poudarja, da mora kader za OMLT sestavljati ne le usposobljeni, ampak izurjeni pripadniki z »combat mind-set«. Zavedati se morajo vseh nevarnosti in naloge ter razumeti poslanstvo vse do »COMISAF intent«. Pripadniki morajo biti izurjeni v taktičnih postopkih in tehnikah pehote – patroljiranju (peš in z vozili), ofenzivnih in defenzivnih operacijah, konvojih, zaščiti sil. Ocenjuje, da so pripadniki SV dobro izurjeni in usposobljeni, problem pa nastane, da zaradi drugih pripadnikov spuščamo svoje standarde in posledično ogrožamo svojo varnost (omenja usposobljenost pripadnikov tujih vojska, s katerim je sodeloval v OMLT timu). Pripadniki morajo biti izurjeni iz lastne oborožitve, prav tako morajo poznati oborožitev in opremo, ki jo uporablja kandak ANA. Pripadniki morajo poznati doktrino ANA pri tem pa navaja, da ima ANA izdelano vso potrebno literaturo – priročnike (FM) od vojaka do generalštaba. Pripadniki, ki tvorijo OMLT tim ne smejo imeti podcenjevalnega odnosa do drugih ras, vere, barv kože ali etničnih skupin. Kot mentor morajo ustvariti zaupanje in sodelovanje, medsebojno odvisnost s pripadniki ANA ter biti prijateljsko razpoložen do lokalnih prebivalcev, hkrati pa biti pripravljen ubiti vsakogar, ki ogrozi tebe ali življenja tvojih sodelavcev (tudi ANA in koalicijskih sil).

Kot ključno navaja tudi poznavanje religije, navad in tradicije okolja kamor gredo, prav tako pa vsaj nekaj osnovnih fraz v Dariju in/ali v Paštunskem jeziku. Afganistanci bodo spoštovali mentorja, če boš mentor spoštoval njih in to spoštovanje se najlažje pokaže s poznavanjem afganistanske zgodovine ter razumevanjem njihove vere in tradicij. Nujno je obvladovanje postopkov prve pomoči na bojišču, če je le mogoče naj vsi mentorji opravijo tečaj CLS (Combat life Saver) v Oboroženih silah ZDA. Ne glede na našo zakonodajo, je poleg ustavitve krvavitve, dodajanje fiziološke raztopine v žilo, edini način, da ranjenec ki krvavi, dočaka in preživi transport v bolnišnico oddaljeno lahko tudi več kot 100km.

Pri izbiri mentorjev moramo biti izredno pazljivi. Mentor ČPČ pehotne ali izvidniške čete mora biti ČPČ pehotne čete v SV. Štabni vodnik Prelog opozarja na dejstvo, da štabni vodnik, ki je že 10 let ali več izven operativnega dela v enotah SV ni kos tej nalogi. Enako je z vsemi ostalimi mentorskimi dolžnostmi. Čin ni edino merilo za udeležbo na misiji, pomemben je tudi VED in »zgodovina« posameznika, prav tako je ključno znanje angleškega jezika. Mentoriranje je svetovanje in predajanje izkušenj boljšega slabšemu. In izkušnje se ne pridobivajo nikjer drugje kot pri resničnem delu na ustreznem delovnem mestu in položaju.

Na področju priprav na misijo, predlaga iz svojih izkušenj, da se ekipa izbere že vsaj 6 mesecev pred odhodom na misijo.

Po mnenju štabnega vodnika Preloga je ključno skupno delo pripadnikov OMLT že dolgo pred odhodom na misijo. Potrebno je z ukazom postaviti celoten OMLT tim v skupno vojašnico in pisarno, kjer se srečujejo vsak dan in vzpostavijo potrebno kohezijo, ali pa ugotovijo, da morda kdo ni primeren za to ekipo. Načeloma se priprave res začnejo 6 mesecev prej, vendar v tem času ne preživijo veliko časa skupaj. Individualno se opravljajo vozniški izpiti za C kategorijo in LKOV, nekateri gredo na jezikovni tečaj in vse to iz svoje matične enote.

Potrebno bi bilo izvesti usposabljanja z vsem SV in ANA orožjem, posadkovne in skupinske vaje in sodelovanje z enoto za FP (ki bo pridodana OMLT-ju).

Velik poudarek namenja samemu delovanju na misiji, predvsem taktičnim postopkom, oborožitvi in osebni opremi ter vzdrževanju. V tem poglavju omenja veliko izkušen in priporočil, do katerih je prišel v času misije in predstavljajo bazo iz katere bi bilo potrebno črpati in upoštevati ter jo vključiti v proces usposabljanja in priprav pred odhodom na misijo v Afganistan.

8 ZAKLJUČEK

Slovenska vojska je v misijo ISAF nepretrgoma vključena že več kot pet let, pri čemer je v Afganistanu do danes delovalo že nekaj več kot 877 pripadnikov Slovenske vojske (z upoštevanjem tudi 14 kontingenta, ki deluje trenutno v Afganistanu). To je za majhno državo, kakršna je Slovenija, ter njene oborožene sile vsekakor lep dosežek, saj imajo le-te močno omejene logistične zmogljivosti za izvajanje tovrstnih vojaških operacij tako daleč stran od naše domovine. Ob pomoči zveze Nato pa so bile te ovire uspešno premagane, tako, da je lahko Slovenska vojska brez večjih težav dodaja svoj kamenček v mozaik prizadevanjem mednarodne skupnosti in še posebej zveze Nato za rešitev kriznih razmer v Afganistanu.

Skozi proučevanje dokumentov lahko ugotovimo in potrdimo prvo hipotezo, da je v prvi vrsti udeležba Slovenskih vojakov na mednarodnih misijah in operacijah, izpolnjevanje obveznosti do zavezništva, gospodarski interesi Republike Slovenije pa so sekundarnega pomena. Udeležba SV na misijah in to velja tudi za misijo ISAF Republiki Sloveniji posledično odpira možnost gospodarskega sodelovanja, bodisi znotraj članic Nata, kakor v širši okolici. Po mnenju ministrice za obrambo Ljubice Jelušič je Slovenska vojska v Afganistanu predvsem zato, ker nam vojaško sodelovanje odpira vrata za sodelovanje v poznejši gospodarski obnovi.

Potrdimo lahko tudi drugo hipotezo saj udeležba Slovenskih vojakov v ISAF zaenkrat še ne predstavlja resnega ogrožanja nacionalne varnosti Republike Slovenije, vendar s še večjim in številčnejšim vključevanjem te grožnje nikakor ne smemo ignorirati. Torej, če upoštevamo samo kar je zapisano v pregledanih dokumentih, lahko rečemo, da preko sodelovanja v takšnih operacijah in misijah Slovenija tudi zagotavlja lastno nacionalno varnost, vendar je potrebno dodati, da gre za posredno zagotavljanje nacionalne varnosti. Res pa je tudi, da to, kar slovenska država, vlada, njeni temeljni dokumenti določajo kot nacionalni interes, pa slovenska javnost ne vidi kot takega. Skozi prispevek udeležbe SV na misiji v Afganistanu, lahko potrdimo trditev, da z razširitvijo nalog v Afganistanu, pri tem mislim, predvsem vključevanje v OMLT in odpravo nacionalnih omejitev se bistveno ni povečala ogroženost pripadnikov SV. Potrebno je poudariti, da je bila statistika v dosedanjem delovanju SV na mirovnih misijah na strani SV, čeprav so se pripadniki SV v svojem delovanju na MOM že znašli v kočljivih situacija. Pri tem je potrebno je omeniti SVNKON ISAF 2, ko je pet pripadnikov ESD na težko dostopnem in nevarnem terenu za svoje delovanje pri iskanju preživelih v letalski nesreči prejelo medalijo za hrabrost in

SVNKON ISAF 3, ko je vozilo SV zapeljalo na improvizirano eksplozivno telo in pri tem na srečo, pripadniki SV niso utrpeli žrtev.

Potrdimo lahko tudi tretjo hipotezo da priprave in usposabljanje na misijo potekajo kvalitetno, res pa je potrebno potrditi, da so predvsem v domeni in strokovnih kompetencah poveljujočih častnikov in podčastnikov, ki sestavljajo posamezni kontingent. Ne glede na trenutne uspehe in dobro izurjenost je v prihodnosti potrebno v proces usposabljanja vključiti učenje iz izkušenj in izkušnje drugih vojska kot na primer COMISAF/USFFOR-A Counterinsurgency (COIN) Training Guide – gen. McChrystal.

Slovenska vojska je dobro izurjena vojska, vendar je potrebno nenehno težiti k novim, boljšim zaščitnim sredstvom in boljšemu usposabljanju ter pripravam na misijo. Potrebno se je zavedati, da je Slovenska vojska prerasla okvirje Balkana in se prednosti, ki smo jih imeli na mirovnih misijah na Balkanu, pri tem mislim predvsem poznavanje kulture in jezika se z mirovnim misijam v Afganistanu izničijo gledano na ostale vojske, ki so udeležene na misiji. Zato bo potrebno vložiti še več truda in napora predvsem pri pripravi na misijo, da bodo Slovenski vojaki, če ne boljši pa vsaj enakopravni partner na mirovnih misijah, tako kot so bili do sedaj.

9 VIRI, LITERATURA

- Bebler, A. (2002). Nacionalni interes Republike Slovenije in varnostne sestavine evroatlantskih organizacij. *Teorija in praksa* 39(4).
- Gregorič, B. (2004). Slovenska vojska na operaciji v podporo miru v Bosni in Hercegovini. *Integracije* I(4): 6-7.
- Grošelj, K. (2005). Slovenija v svetu mirovnih operacij. Ljubljana, FDV.
- Jelušič, L. (2005). Mirovne operacije: opredelitev, problemi, prihodnost. Jelušič, L., *Mirovne operacije in vloga Slovenije*. Ljubljana, FDV.
- Jelušič, L., Garb, M., Grošelj, K., Juvan, J., Kopač, E., Prebilič, V., Vegič, V. (2006). Mirovne operacije - naložba v mednarodni mir, varnost in stabilnost. Malešič, M. *Varnost v postmoderni družbi*. Ljubljana: FDV.
- Juvan, J. (2005). Slovenska vojska v mirovnih operacijah.
- Jelušič, L. *Mirovne operacije in vloga Slovenije*. Ljubljana, FDV.
- Juvan J. (2010). Obramboslovni raziskovalni center UL-FDV. Mirovne operacije kot sredstvo zagotavljanja nacionalne varnosti?
- Obrambna strategija Republike Slovenije. 2001. Vlada RS, sklep 820-00/2001-1.
- Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (2010). Uradni list 27/2010.
- Revija Prvi – glasilo 1. Brigade SV. (št. 03, leto 2010). SVKON 14 ISAF OMLT – na drugi strani gorovja. Stotnik Marko Maljevec.
- Revija Prvi – glasilo 1. Brigade SV. (št. 03, leto 2010). Dejstva o OMLT. Major Boštjan Močnik.
- Revija Prvi – glasilo 1. Brigade SV. (št. 03, leto 2010). Usposabljanje SVKON 15 ISAF. Nadporočnik Aleš Kesič, nadporočnik Jurij Raduha.
- Revija Slovenska vojska (št.19, leto 2010). PRT Herat mesec dni po vrnitvi. Srečko Zajec.
- Revija Slovenska vojska (št.19, leto 2010). Duhovna oskrba pripadnikov SV v Afganistanu. Milan Pregelj.
- Selan, A. (2009). Temeljna vodila pri oblikovanju obrambne politike Republike Slovenije na področju mednarodnih operacij in misij. Bric, R. *Sodelovanje Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah*. Ljubljana: MORS.
- SJM (Slovensko javno mnenje) (2009). Raziskava o nacionalni in mednarodni varnosti. Ljubljana. FDV.
- Strategija sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah (2010). Uradni list RS 19/2010.

Vegič, V. (2006). Slovensko javno mnenje in delovanje vojske v mirovnih operacijah.
Malešič, M. *Varnost v postmoderni družbi*. Ljubljana: FDV.
Bric, R. *Sodelovanje Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah*. Ljubljana: MORS.
Zakon o obrambi (uradno prečiščeno besedilo) (2004). Uradni list RS, št. 103/2004.
Zakon o službi v Slovenski vojski (2007). Uradni list RS, 68/2007.

9.1 DIPLOMSKA DELA, MAGISTRSKE NALOGE, ŠTUDIJSKO GRADIVO

Kokalj T. (2008). Vloga zveze NATO v Afganistanu. Diplomsko delo
Kolar K. (2009). Operacija kriznega odzivanja slovenskih gasilcev v Afganistanu. Diplomsko delo
Murko D. (2010). Slovenija na operacijah kriznega odzivanja. Diplomsko delo.
Načela delovanja v mednarodnih vojaških operacijah-ISAF. Seminarska naloga.
Pavlica U. (2005). Trendi v organiziranju in izvajanju mirovnih operacij. Diplomsko delo.
Prelog I. (2010). OMLT 5 in 6. Učenje iz izkušenj.
Podbrežnik B. (2003). Sodelovanje SV na mirovnih misijah v obdobju med 1997-2002. Diplomsko delo.
Tumpej A. (2009). Natove operacije kriznega odzivanja. Diplomsko delo.

9.2 INTERNETNI VIRI:

COMISAF COIN Training Guidance. Dostopen 02.03.2011 na:
http://usacac.army.mil/cac2/coin/repository/COMISAF_COIN_Training_Guidance.pdf.
Grošelj K., (2010). Mladina. Članek dostopen 13.01.2011 na:
http://www.mladina.si/mednik/201033/dr__klemen_groselj__obramboslovec.
Mednarodne operacije in misije s sodelovanjem Slovenske vojske v letu 2010 (2010).
Članek dostopen 13.01.2011 na: <http://www.slovenskavojska.si/mednarodno-sodelovanje/mednarodne-operacije-in-misije/>.
Pojasnilo Ministrstva za obrambo glede napotitve pripadnikov Slovenske vojske v Afganistan (2010) Članek dostopen 13.01.2011 na:
[http://www.mors.si/index.php?id=novica&tx_ttnews\[pS\]=1280613600&tx_ttnews\[pL\]=2678399&tx_ttnews\[arc\]=1&tx_ttnews\[pointer\]=1&tx_ttnews\[tt_news\]=2489&tx_ttnews\[backPid\]=43&cHash=1eebeebceed](http://www.mors.si/index.php?id=novica&tx_ttnews[pS]=1280613600&tx_ttnews[pL]=2678399&tx_ttnews[arc]=1&tx_ttnews[pointer]=1&tx_ttnews[tt_news]=2489&tx_ttnews[backPid]=43&cHash=1eebeebceed) .

Revija Slovenska vojska (št.19, leto 2010). V silah ISAF od novembra uspešno deluje 14.kontingent SV. Stotnik Miro Kovačevič poveljnik CS OMLT. Dokument dostopen 02.04.2011 na

http://www.mo.gov.si/fileadmin/mo.gov.si/pageuploads/revija_sv/2010/sv10_19.pdf

Vuga, J. (2009). Sodelovanje Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah v očeh slovenske javnosti. Zbornik dostopen 13.12.2010 na: www.mors.si/fileadmin/mors/pdf/publikacije/zbornik_f.pdf - 2 MB

Vojaška doktrina (2006). Ljubljana: Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje SV. Dokument dostopen 13.01.2011 na:

http://www.mors.si/fileadmin/mors/pdf/dokumenti/vojd2006_slo.pdf

Talci interesov vojske (2010) Mladina. Članek dostopen 13.01.2011 na:

http://www.mladina.si/tednik/201031/talci_interesov_vojske.

SEZNAM SLIK

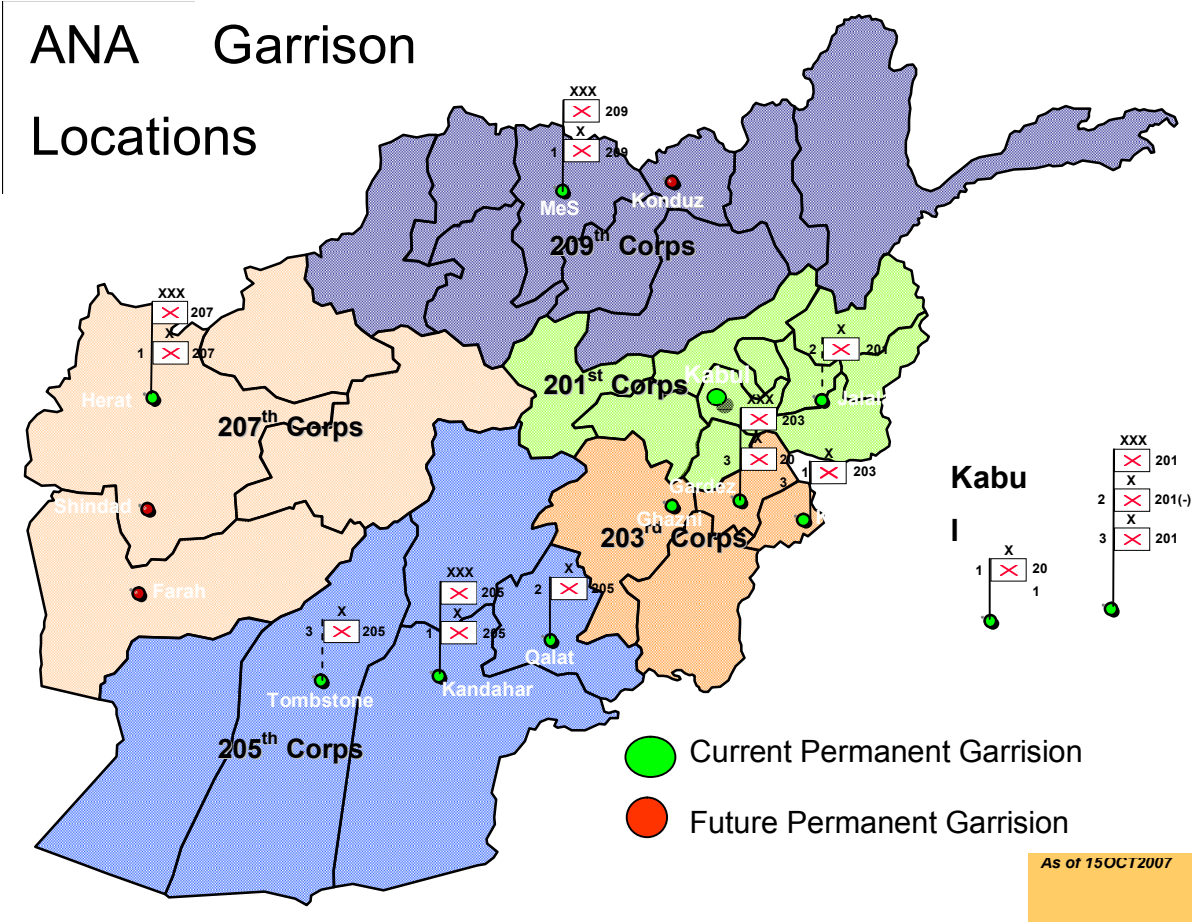
SLIKA 1: PRIPADNIKI OMLT PRI ODPRTJU VODNJAKA V KUHAK-U	22
SLIKA 2: PRIPADNIKI SVKON ISAF 14 NA STRELIŠČU ZAFARA	23

SEZNAM KRATIC

NATO	The North Atlantic Treaty (Organizacija severnoatlanske pogodbe)
SV	Slovenska vojska
MOM	Mednarodne operacije in misije
ISAF	International Security Assistance Force (Mednarodne varnostne podpirne sile)
OMLT	Operational Mentor and Liaison Team
ANA	Afganistanska Nacionalna Armada
PRT	Provincial Reconstruction Team; Skupine za obnovo provinc
SHAPE	Supreme Headquarters Allied Powers Europe (Vrhovno poveljstvo zavezniških sil v Evropi)
ZDA	Združene države Amerike
OZN	Organizacija združenih narodov
EU	Evropska unija
UNAMA	United Nations Assistance Mission to Afghanistan; Misija združenih narodov za pomoč Afganistanu
CJMMK	Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij
SJM	Slovensko javno mnenje
ZSSR	Zvezna socialistična sovjetska republika
VS	Varnostni svet
CIMIC	Civilno vojaško sodelovanje

SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1: LOKACIJE POSAMEZNIH ENOT ANA	46
PRILOGA 2: TERMINSKI NAČRT USPOSABLJANJA ZA OKO SIKON OMLT	47
PRILOGA 3: COMISAF/USFFOR-A COUNTERINSURGENCY (COIN) TRAINING GUIDNECE	49
PRILOGA 4: UČENJE IZ IZKUŠENJ. ŠTABNI VODNIK PRELOG – SVNKON ISAF 10 IN 11 (OMLT 5 IN 6).....	53



TERMINSKI NAČRT USPOSABLJANJA ZA OKO SIKON OMLT

Teden	Vsebina usposabljanja	Oprema in MTS
1	Priprave izvajalcev	/
2	- Uporaba osebne, zaščitne in bojne opreme - Individualne veščine	Sredstva zvez (1x tadiran, 7x haris) Sanitetni material za usposabljanje Sanitetna torbica SK2 Kompas 10x, topografske karte 1:50 000 7x
3	Tečaj za pridobitev vozniškega izpita C kategorije	Signalna pištola 1x Metrix 1x
4	Train the trainers (za tiste, ki že imajo C-kat.)	Nočnogled 13x GPS 1x Daljnogled Steiner Megafon 3x Piščalke 13 kos
5	- Individualno rokovanje z orožjem (AP F2000S 5,56, podcevni bombomet 40, Pi Beretta 9, Browning 12,7, Minimi 5,56 - Izvedba vseh streljanj z vsemi orožji	Minimi 2x Podcevni bombomet 1x Browning QCB 1x in HB 1x Hummer 1x Valuk 1x Šolsko strelivo 9x19 mmm 10kos Tarče za izvedbo streljanj: po zahtevku
6	Urjenje bojnih postopkov: - priprava vozil za nalogo - vkrcavanje izkrcavanje - izvleka vozila - reakcija na zasedo - reakcija na IED	Hummer 3x z vozniki iz 10.MOTB/izvidniki Browning 3x (2x QCB, 1x HB) Maneversko strelivo: 5,56 4350 kos 12,7 1800 kos, signalni naboj: vsake barve po 10 kos
7	Kolektivne veščine: - Taktično premikanje z vozili in izkrcani - Patruliranje - Postavitev KT in blokade ceste - Postopki na minskem polju in najdbi NUS - Postopki v primeru prometne nesreče	Dimne bombe 50 kos Topovski udar 50 kos IR zastavice SLO IR oznake za vozila Rdeča panela 3x Gurtne za izvleko vozila 6x Nosila 3x

Teden	Vsebina usposabljanja	Oprema in MTS
8	Priprave na usposabljanje v JMRC: - oprema - dokumentacija - osnovna seznanitev	/
10 11	Specialistično usposabljanje v JMRC, Hohenfels (ZRN)	Vsa sredstva iz usposabljanja, razen: vozil in Browningov Maneversko strelivo na osnovi zahtevka (dopolnjevanje zalog iz usposabljanja)
12	Vozniški tečaj za pridobitev licence za vozila M1114 (HMW) in VALUK	Hummer 2x
13		Valuk 2x
14	Skupno usposabljanje SIKON 12 ISAF - Seznanitev z misijo ISAF - pravila delovanja (ROE), nacionalna in ISAF - omejitve - pravo oboroženih spopadov - nevarnosti IEN, min in NUS	/
15	Tečaj za navajanje zračne podpore CAS/FAC v skladu s sprejetimi SVS stanagi 3797 in 7144	/
16	UGP	Vsa sredstva iz usposabljanja, vključno z vozili (hummer 3x) in Browningi (2x QCB, 1x HB) Vadbena sredstva na osnovi zahtevka (dopolnjevanje zalog iz usposabljanja)
17 18 19 20	- Dousposabljanje - Odprava pomankljivosti - Priprave na misijo - Rezervni termini	Zahtevek po potrebi



Headquarters
U.S. Forces-Afghanistan/
International Security Assistance Force
KABUL AFGHANISTAN
APO AE 09356



HQ ISAF

10 November 2009

MEMORANDUM FOR WHOM IT MAY CONCERN

SUBJECT: COMISAF/USFOR-A Counterinsurgency (COIN) Training Guidance

1. You must understand the mission; understand what we're trying to accomplish - and why. This means you must master COIN in both theory and practical implementation. Only with this understanding can you be an asset to the force and not a liability. The purpose of this training guidance is to convey to each and every one of you, what is most important to focus your limited training time on before you deploy and once you are in country. Commanders must work within my intent and train our Soldiers, Sailors, Airmen, Marines, and Civilians into a mature force capable of executing complex, multi-service, interagency missions they will soon encounter. Commanders and Sergeants must train their Troops in a way that fosters initiative in their subordinates. Develop the **Strategic Corporal**. Everyone must understand this training guidance, be able to execute it, and become ISAF's Ambassadors throughout the country. Below are the key points of my training guidance:

a. **Master the basics.** Become an expert in your field. Whatever your job, train on it, over and over again, so you can accomplish the routine tasks, routinely. Whether you are an Army medic, a Naval aviator, Marine infantryman, or Air Force EOD technician, train to become the absolute best in your field. Everyone, regardless of your nationality, branch of service or military specialty, must be able to shoot, move, communicate, and medicate.

b. **The People are the Prize.** We all must understand the people of Afghanistan. Operate in a way that respects their culture and religion. Treat them with respect. Ask yourself, "How would I want Soldiers to treat me and my family?" Learn to hold effective Key Leader Engagements (KLEs) with community leaders to help you establish trust. Do not rely on simply attending a course on Afghan culture. I expect commanders to weave cultural scenarios into every training event and teach your subordinates to interact with other cultures. Be creative. Use role players from other organizations. Share and trade ideas.

c. **Driving.** Every interaction with the population, whether positive or negative, influences the Afghans' perceptions of ISAF. Our overly-aggressive driving alienates local citizens and potentially drives them into the arms of the insurgency. Ensure every member of your organization reads and understands the tactical driving directive, dtd 26 August 2009.

d. **Escalation of Force.** Understand my tactical directive regarding EOF procedures ISAF SOP 373, dtd 18 October 2008, applies. All deploying personnel require training in the Afghanistan specific EOF procedures mandated by CDRUSFOR-A/COMISAF. EOF training should be conducted as individual and collective events and should be incorporated into all pre-mobilization training to ensure that the procedures become second nature.

e. **Fire Support.** The ability *accurately* to call in both ground and air fire support is a critical task, as well as understanding when it is, *or isn't*, appropriate to use. Study and train the Tactical Callout, to give you additional options. Know my Tactical Directive regarding Close Air Support (CAS). BDE Commanders must ensure their units have enough Joint Fire Observers (JFO) to support dispersed operations. As we grow our partnering capacity with the Afghan National Army and Police, these numbers will significantly increase. Both in pre-deployment training and in theater, I encourage Joint Tactical Air Controllers (JTACs) to teach, coach, and mentor both JFOs and leadership, to ensure this critical skill is cross-leveled at the lowest level.

f. **Language Training.** Everyone should learn basic language skills. Every deployed person should be able to greet locals and say "thank you". Each platoon, or like sized organization, that will have regular contact with the population should have at least one leader that speaks Dari at least the 0+ level, with a goal of a level 1 in oral communication. These personnel will not replace interpreters, but will enhance the capabilities of the unit. This language skill is as important as your other basic combat skills.

g. **Detainee Operations.** From the point of capture, to the hand over to the appropriate Afghan authorities, I expect that our Troops are thoroughly trained in how to conduct detention operations, to include: the handling, tactical questioning, and procedures for processing of detainees. Troops must know the guidelines and limitations applicable when operating under ISAF and the different guidelines and limitations applicable to OEF detention operations.

h. **Counter-IED (C-IED) training.** Insurgents continue to employ Improvised Explosive Devices (IEDs) to attack our Troops and these strikes are responsible for approximately 60% of all our casualties in Afghanistan. C-IED Training must be a continual point of focus for deploying forces and must be flexible enough to rapidly incorporate changes to both friendly and enemy tactics, techniques, and procedures (TTPs). Commanders must leverage the vast amount of counter-IED expertise from the Joint Improvised Defeat Organization (JIEDDO), the Improvised Explosive Defeat Capabilities Integration Team (CIT), and other organizations.

i. **You must understand your Operational Environment.** Traditional Intelligence Preparation of the Battlefield (IPB) is insufficient and it is intimate knowledge of the *Human Terrain* that is paramount. Know the society's leadership systems; learn the National, Provincial, and district government structure. Understand the familial, clan and tribal cultures. What are the relationships and tensions among the separate groups? All of us must learn the ASCOPE (Area, Structures, Capabilities, Organizations, People and Events) methodology to refine our awareness of the operational environment. This gives us an understanding of civil considerations from the point of view of the population, insurgent, and counterinsurgent. Incorporate early into your training program so concepts can be weaved into all of your exercises, as you prepare to deploy.

j. **ANSF Partnership.** *"Arguably, the most important military component of the struggle against violent extremists is not the fighting we do ourselves, but how well we help prepare our partners to defend and govern themselves."* Secretary of Defense Robert Gates, 10 October 2007. Train your Soldiers to be advisors, coaches, mentors, and

responsible partners. Learn how to build relationships. I expect Commanders to arrive into the theater with a thorough understanding of the structure of Afghan Security Forces (ANA/ANP/ANBP). Become an expert on how they are recruited, resourced, and retained. Master rapport building. Look at your Afghan Security Force partners as team members in your platoon, company, battalion, or brigade. Learn to **influence**, rather than direct, Afghan National Security Forces (ANSF). I want you to understand how to take your partnership from supported by ANSF to supporting ANSF.

k. **Know the Civilian component to our Civil/Military Team.** Understand how they are organized, their missions, and whom they support. Know the difference between USAID, Department of State, U.S. Department of Agriculture and our partner nations' civil capabilities. More importantly, find out how you can work together to accomplish your missions. **Help me create unity of effort.** Leverage their considerable experience. Understand the tools that they use, like the Tactical Conflict Assessment and Planning Framework (TCAPF) that can assist all of us, both military and civilian, with providing a common view of the sources of instability.

l. **Learn the Integrated Civil/Military Decision Making Structure.** The U.S. Department of State, United Nations Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA) and USFOR-A/ISAF have developed a cooperative leadership framework, the Integrated Command Team (ICT), that will be working together from the district level up to each Regional Command. The ICT consists of, at a minimum, the company/battalion commander, senior U.S. civilian lead, and PMT or equivalent lead. The purpose of this single command team is to ensure CIV/MIL operational planning is integrated into a comprehensive strategy agreed upon by all agencies involved in conducting operations.

m. **Information Management Centers (Fusion Cells).** This rapidly emerging capability, collocated with each Regional Command, is being built to assist commanders with creating unity of effort among the various civilian/military/coalition organizations within each AOR. Learn the capabilities and limitations of each of the organizations participating in your regional fusion cells. Understand how to leverage these centers of information/intelligence sharing to best develop unity of effort and unity of purpose in your AOR. I encourage our National Training Centers to replicate these powerful enablers so commanders and staffs become accustomed to interagency and inter-service coordination and operations.

n. **Know the enablers.** Understand the capabilities and limitations all of the organic, and non-organic, enablers that you can leverage to assist you with your mission. Learn the Intelligence, Surveillance, and Reconnaissance (ISR) platforms. Anticipate decentralized operations and train multiple operators on the various systems. Build more capacity than you think you'll need. Know what HUMINT/SIGINT resources you can leverage. What benefits can they provide you during your missions? Practice pushing capabilities down to the lowest levels.

o. **Train decentralized operations to the lowest level.** It is especially important that senior leadership develop a trust in and empower subordinate leaders to make appropriate, timely decisions. While senior leaders must maintain acute situational

HQ ISAF

SUBJECT: COMISAF/USFOR-A Counterinsurgency (COIN) Training Guidance

awareness, decentralized control usually provides greater success and credibility with our Afghan security force partners in the dynamic environment we encounter daily.

p. **Money as a Weapon System - Commander's Emergency Response Program (CERP) and ISAF Post-Operations Emergency Relief Fund (POERF).** You must become experts at leveraging the various funds available to you to assist the local population. Know which funds to use to solve your particular problem and how to make it happen quickly. CERP funds are important enablers that provide commanders with the ability to initiate small, quick-impact projects and may also be used for condolence payments. POERF provides commanders with the means to respond quickly to urgent requirements for humanitarian assistance immediately following ISAF military operations. Solatia payments, or compensation for loss, are most often made using Operations and Maintenance-Army (OMA) funds. In order to rapidly execute CERP projects, I expect Commanders and staff, from the company through the BCT level, to understand the CERP nomination and boarding processes. Additionally, Commanders must ensure that they have the appropriate number of Project Managers (PM), Paying Agents (PA), and Contracting Officers to be able to execute effective development operations.

q. **Develop Learning Organizations. "This is a game of wits and will. You've got to be learning and adapting constantly to survive."** General Peter J. Schoomaker, USA, 2004. We need our deploying forces to be prepared to conduct counterinsurgency operations upon arrival; however, once you are in country, continue to grow your base of knowledge every day. Learn, share, and disseminate information and intelligence quickly. **Flatten the organization.** Break down the barriers that impede your progress towards a common goal. Be inquisitive. Question your assumptions. Do not think that you have it "right". If a tactic works this week, it may not work the next.

2. Although challenging, the task our Nations have asked us to accomplish is by no means impossible. If you are not already deployed, you will be soon be entering a complex environment for which the most effective asset we have is a thinking, well-trained Soldier, Sailor, Airman, or Marine. On the same day, you may find yourself meeting with Afghan tribal elders to hear their concerns about the lack of water; conducting a combined patrol with an Afghan National Army platoon; and finally assisting a Provincial Reconstruction Team with the delivery of supplies to build a local school. Anticipate, adapt, and embrace change. I have the utmost confidence that you, and your leaders, will be prepared to prevail in this joint endeavour.

Encl
ISAF Cdr's Counterinsurgency
Guidance


Stanley A. McChrystal
General, US Army
Commander
International Security Assistance Force/
United States Forces - Afghanistan

OMLT 5 in 6 (ISAF 10 in 11)

Februar 2010

švod Prelog Igor

Spodaj zapisana opažanja, mnenja in izkušnje so nastajale ves čas mojega delovanja v Afganistanu. Glede na večkrat omenjano možnost, da bi SV prevzela mentoriranje celotnega pehotnega Kandaka ANA, so nekatera priporočila pisana na tej predpostavki (pehota), vendar so principi enaki tudi v CS Kandaku.

PRED ODHODOM

1. KADRI Po mojih izkušnjah je izbor in priprava kadra za ISAF največji problem. Če so za BiH in Kosovo dovolj dobri vsi pripadniki SV, vključno z rezervisti, v Afganistanu temu ni tako. Tako za FP vod, NPE, še posebej pa za OMLT, morajo moštvo sestavljati ne le usposobljeni, ampak izurjeni pripadniki z »combat mind-set«. Zavedati se morajo vseh nevarnosti in naloge ter razumeti poslanstvo vse do »COMISAF intent«.

BITI MORAJO:

- Izurjeni v taktičnih postopkih in tehnikah pehote – patroljiranju (peš in z vozili), ofenzivnih in defenzivnih operacijah, konvojih, zaščiti sil. Pripadniki ITA vojske so v poznavanju vsega navedenega bistveno slabši kot smo bili mi. V tem primeru ne smemo popuščati pri naših standardih samo zato da bi ustregli Italijanom, ne glede na njihov čin in položaj. SVN poveljnik mora zagovarjati in uveljavljati naša stališča in postopke, če so ti bolj primerni kot italijanski. Pri tem je seveda pomembno da jih sam obvlada oz. da zaupa svojim podrejenim, ki jih. Na žalost je bilo veliko primerov, ko smo Italijanom popuščali, pri tem pa s takim ravnanjem ogrožali lastno varnost. Referenca je vedno lahko OMLT Battle Book.
- Izurjeni v uporabi lastne oborožitve in opreme (Pi, AP, MAG, Minimi, M2, BM, vozila, sredstva zvez..), prav tako pa v uporabi oborožitve in opreme ki jo uporablja pehotni kandak ANA (od Pi 9mm S&W, M-16/M-4, AK-47, RPK, PKM, SVD, Dshk, RPG-7 do MM 82mm, vozila Ford Ranger pick-up, kamionov International, radijskih naprav HF in VHF). Poznati morajo osnove orožarskih veščin (sposobnost izvajati tudi manjša popravila na orožjih). Nekateri pripadniki OMLT s katerimi sem sodeloval (5,6 in 7) tega niso imeli.
- Poznati ANA doktrino. ANA ima izdelano vso potrebno literaturo – priročnike (FM) od vojaka do generalštaba. OMLT mentor mora poznati svoje ANA področje ter nivo nižje in dva višje
- Predhodno seznanjeni s situacijo in nevarnostmi na misiji, da se zavedajo kam in zakaj gredo, kaj jih tam čaka in kakšne so možne posledice. Mnogi, ki so prišli sem, so videli le boljši zaslužek za enako delo kot na Kosovu ali v BiH. Obvezno je izvidovanje dva do tri mesece prej. Udeležiti bi se ga morali posamezni pripadniki OMLT(poveljnik, mentor CSM, mentor S2..) ter nekdo iz NPE (logist) in seveda poveljnik in VPČ voda za FP.

- Mentalno in čustveno pripravljeni na to da bodo morda ubijali in da se lahko zgodi da bodo ranjeni ali ubiti.
- Ne smejo imeti podcenjevalnega odnosa do drugih ras, vere, barv kože ali etničnih skupin. Kot mentor moraš ustvariti zaupanje in sodelovanje, medsebojno odvisnost s pripadniki ANA ter biti prijateljsko razpoložen do lokalnih prebivalcev, hkrati pa biti pripravljen ubiti vsakogar, ki ogrozi tebe ali življenja tvojih sodelavcev (tudi ANA in koalicijskih sil).
- Skrbeti za svoje ANA vojake kot skrbiš zase ali za svoje slovenske sodelavce.
- Poznati religijo, navade in tradicije okolja kamor gredo, prav tako pa vsaj nekaj osnovnih fraz v Dariju in/ali v Paštunskem jeziku. Afganistanci bodo spoštovali tebe, če boš ti spoštoval njih in to spoštovanje najlažje pokažeš s poznavanjem afganistanske zgodovine ter razumevanjem njihove vere in tradicij.
- Obvladati postopke prve pomoči na bojišču, če je le mogoče naj vsi opravijo tečaj CLS (Combat life Saver) v Oboroženih silah ZDA. Ne glede na našo zakonodajo, je poleg ustavitve krvavitve, dodajanje fiziološke raztopine v žilo, edini način, da ranjenec ki krvavi, dočaka in preživi transport v bolnišnico oddaljeno lahko tudi več kot 100km.
- Poveljnik skupine OMLT mora imeti, tako kot vsi ostali pripadniki, bližnje izkušnje iz podobnega dela v SV. Mentor ČPČ pehotne ali izvidniške čete mora biti ČPČ pehotne čete v SV. Štabni vodnik ki je že 10 let ali več izven operativnega dela v enotah SV ni kos tej nalogi. Enako je z vsemi ostalimi mentorskimi dolžnostmi. Čin ni edino merilo za udeležbo na misiji, pomemben je tudi VED in »zgodovina« posameznika. Mentoriranje je svetovanje in predajanje izkušenj boljšega slabšemu. In izkušnje se ne pridobivajo nikjer drugje kot pri resničnem delu na ustreznem delovnem mestu in položaju. OMLT ni misija za polnjenje transakcijskega računa, je odgovorno in nevarno delo, ki ga lahko opravijo le izkušeni in izurjeni Vojaki, s popolnim razumevanjem naloge in nevarnosti ter odgovornosti, ki jo kot mentorji in predstavniki SV v najpomembnejši NATO operaciji imajo.
- Poveljnik OMLT mora zelo dobro obvladati angleški jezik, tako ustno kot pisno. Po mojem, bi moral imeti najmanj STANAG 3332. Poveljnik je namreč tisti, ki se največkrat dogovarja in koordinira aktivnosti s CF. Ne samo enkrat se je dogajalo, da je zaradi slabega razumevanja angleščine prišlo do nesporazumov. Poleg tega se večina ljudi ki angleščine ne obvladajo izogibajo komunikaciji. To pa je za uspešno delovanje OMLT nesprejemljivo. Vsi mentorji morajo po moje obvladati angleški jezik vsaj do STANAG 2221.

2. USPOSABLJANJE Mnogim se zdi da je 14 dni OMLT skupnega usposabljanja v JRMC Hohenfels dovolj dobra priprava za delo mentorja v ANA. Zal temu ni tako. Usposabljanja v JRMC so najprej teoretičen povzetek priprav iz domovine, nato pa pomembna izkušnja realnega dela z pripadniki ANA ob uporabi prevajalcev. Neprecenljiva izkušnja, ki pa se zdaleč ni vse kar mentor potrebuje, da bo lahko uspešno delal z ANA. V OMLT 5 smo se prvič vsi srečali šele na poti v Nemčijo. Šele tam smo izvedeli, kaj vse bi morali postoriti pred prihodom tja, in kaj bi morali s seboj prinesiti – od predhodnega znanja do opreme. OMLT6 so imeli

priprave bistveno boljše in daljše (pa vendar to še ni bilo to kar bi moralo biti). Nekaterim pripadnikom OMLT se po usposabljanju v JRMC zdi da so se naučili veliko (beri-dovolj), vendar gre za napačen vtis tistih, ki ne izhajajo iz bojnih enot SV. Za njih je res veliko novega in, ko vse to seštejejo se jim zdi veliko. Vendar je izvedba nalog v JRMC temeljila na tja prinesenem znanju pripadnikov, ki izhajajo iz bojnih enot (1.BR).

Po moje je ključno skupno delo pripadnikov OMLT že dolgo pred odhodom na misijo. Potrebno jih je z ukazom postaviti v skupno vojašnico in pisarno, kjer se srečujejo vsak dan in vzpostavijo potrebno kohezijo, ali pa ugotovijo, da morda kdo ni primeren za to ekipo. Načeloma se priprave res začnejo 6 mesecev prej, vendar v tem času ne preživijo veliko časa skupaj. Individualno se opravljajo vozniki izpiti za C kategorijo in LKOV, nekateri gredo na jezikovni tečaj in vse to iz svoje matične enote. Sedaj v SV že imamo dovolj lastnih izkušenj, da vemo, kako zgleda kadar se gre z mentorirano enoto in CF na teren, in lahko se pripravi ustrezno usposabljanje za take naloge ter »simulacijo« na terenu. CBU naj se pozanima pri vračajoči ekipi OMLT, kakšne so bile najbolj tipične naloge »izven žice« in pripravi ustrezne scenarije za usposabljanje nove ga OMLT.

Potrebno bi bilo izvesti usposabljanja z vsem SV in ANA orožjem, posadkovne in skupinske drile in sodelovanje z enoto za FP (ki oz. če bo pridodana v primeru OMLT za cel Kandak, brez nacionalnih omejitev). Nujno je temeljito usposabljanje iz kulture, vere, tradicij in običajev v Afganistanu ter osnove jezika (pozdravi, vljudnosti, fraze in nekaj vojaške terminologije). Ekipa, ki se pripravlja bi morala vzpostaviti stik z ekipo, ki je trenutno v Afganistanu in s tem prenesti aktualne izkušnje v svoje priprave.

DELOVANJE NA OPERACIJI

1. TAKTIČNI POSTOPKI

Polnjenje orožja

Pri vsakem izhodu iz baze orožje napolnimo, tudi skupinsko. M2 je najbolje polniti z dvignjenim pokrovom zaklepišča (le en poteg ročice zaklepa). Ker M2 HB nima varovalke si pomagamo s tulcem pod sprožilcem. Praznjenje pri LKOV Valuk izvedemo tako, da mitraljez M2 zasukamo na smer 3 (pred poveljnika vozila), odstranimo nabojni trak, potegnemo ročico zaklepa nazaj, medtem ko PV z roko pridrži naboj, ki pade iz orožja. Zaklep počasi vodimo nazaj – ne spuščaj. Na streljanjih prihranite nekaj linkov, da boste lahko te naboje spet dodali v nabojni trak.

Vožnja skozi naselja – pri vožnji skozi naselja se razdalja med vozili zmanjša na minimalno možno, da preprečimo vrivanje drugih vozil med naša. Namerilec naj spusti mitraljez in svoj sektor pokriva z AP, ki jo lažje obrača v smeri grožnje. Se najboljša bi bila polavtomatska šibrenica. Že pogled na diskretno pokazano »veliko luknjo« v cevi je bil običajno dovolj, da je kak predrzni civilni voznik povečal »varnostno razdaljo« spet na 100m, predpisanih na opozorilni tabli na zadku vozila. Ni potrebno kriliti z rokami in namerjati mitraljeza. V »prijateljskih« vaseh je bolje imeti puško v roki in skrito za oklepom kupole, tako da po nepotrebnem ne vznemirjamo prebivalcev, ki so praviloma prijateljsko razporejeni, vseeno pa si pripravljen na takojšen odgovor.

Težki mitraljez kot je M2 je za naše delo manj primeren, predvsem zaradi že omenjenega načina vpetja nosilca. Na Valuk in HMMWV smo namestili nosilec za MAG, ki je lažji, bolj zanesljiv in enostaven za rokovanje. Prav tako lahko zanj peljemo več streliva (v HMMWV smo npr. imeli vedno 1600 nabojev 7,62×51, v Valuku pa za M2 le po 600).

Če bomo res samostojno prevzeli pehotni Kandak, bi dal na 7 potrebnih HMMWV oborožitev MAG, M2 in AGL v razmerju 3:2:2. Vsa vozila naj imajo se po en MINIMI ali MAG v drugi smeri in za primer zastoja.

Vožnja mimo stoječega vozila Če član posadke opazi ob cesti stoječe vozilo lahko posumi na VB(S)IED. Po interkomu opozori ostale člane posadke, strelec se skloni (sede), tako da mu glava ne gleda nad rob oklepa na kupoli.

ROE in Force Escalation SOP Seznanite se z trenutno veljavnimi pravili uporabe sile. Pripravite/naročite potrebno opremo (zeleni laser pointer, pen flare..). Ne posnemajte tistih, ki se pravil ne držijo (Italijani). Če bo prišlo do preiskave incidenta, ki ga boste vi povzročili, vam izgovor, da ste delali kot to počno drugi in ne v skladu z napisanimi navodili, ne bo kaj dosti pomagalo.

Pred izhodom na nalogo izvedite PCC, ponovite posadkovne drile in ROE. Ob vsakem odhodu iz baze je potrebno narediti preizkus delovanja orožja. Za to mora biti na razpolago strelivo. Pomanjkanje streliva za usposabljanje in preizkus je absolutni NO-GO na misiji kot je v Afganistanu.

2. OBOROŽITEV, OSEBNA OPREMA IN UNIFORMA

Nošenje orožja Znotraj baze morate imeti osebno orožje ves čas pri sebi. Italijani v bazi ne nosijo okvirja v orožju, Američani pa. Ker bazo vodijo Američani, priporočam ameriški način. Orožje imajo zaklenjeno. Nošenje Pi ves dan v spustnem toku na nogi je neugodno, zato smo nekateri nabavili plastični tok s »palačinko« (pancake) ki ga zatakneš za pas hlač.

Na nalogi izven baze je naboj v cevi puške in zaklenjeno, v Pi pa naboj v cevi, kladivce spuščeno in Pi odklenjena.

Mazanje in čiščenje oborožitve V prašnem okolju Afganistana se na normalno mazanem orožju nabira prah, ki na gibljivih delih deluje abrazivno. Orožje mora biti popolnoma suho, nemazano, razen na stičnih površinah gibljivih delov, pa še tam le z nujno kapljico ali dvema. Na skupinskem orožju mora biti pri roki vedno kantica z oljem, v primeru spopada, daljšega streljanja, se dodatno poškropi zaklep orožja z oljem. Priporočam uporabo posebnih olj, prilagojenih za puščavsko okolje npr. MILITECH – 1. Orožje se mora očistiti po vsaki uporabi ali iznosu iz orožarne. Če ne streljaš, samo odstraniš prah (prebrišeš s suho krpo, skrtiš s čopičem, spihaš s stisnjenim zrakom). Majhen, cenen nizkotlačni (8bar) električni kompresor omogoča zelo dobro vzdrževanje tako osebne kot skupinske oborožitve in vozil (izpihovanje prahu iz notranjosti kabine, filtra za zrak...). Cevi orožij naj se spredaj zaprejo: 9mm Pi – 1/3 dolžine antifona, AP – ¼ antifona, M2 – papir, pritrjen z lepilnim trakom, MAG - cel antifon. Takih zapor pred streljanjem ni potrebno odstraniti.

OMLT skupina mora imeti protioklepna orožja (če že ne RGW 90, so dobre tudi M-80 Zolja), defenzivne, ofenzivne (flash-bang) in dimne ročne bombe ter različne projektele za podcevne bombomete (poleg HE-DP še fragmentacijske, dimne, osvetljevalne..)

To, da do zdaj se ni bilo potrebe po uporabi naštetega, se ne pomeni da do tega ne more priti že jutri, zagotovo pa bo vse našteto potrebno, če bomo v prihodnosti prevzeli svoj pehotni Kandak, brez nacionalnih omejitev.

Kombinacija neprebojnega jopica in jopica SMOS se ni izkazala kot optimalna. Ker večinoma delujemo z vozili, je bolje namestiti torbice za okvirje, PP, RoB, Camel-Bag in RN direktno na neprebojni jopic, ker taka namestitvev omogoča boljšo gibljivost in manjše gabarite. Večina pripadnikov prihaja na misijo brez torbic. Nekateri so si jih potem kupili preko interneta, ali pa so pač nosili SMOS. Ker ima slednji veliko žepov, so tudi te žepe napolnili z »potrebščinami« in tako bili še bolj okorni. Vse kar resnično potrebuješ na sebi je strelivo, voda, dimna in fragmentacijska RoB, RN, kemične lučke, vsaj SK-1A in formacijska Esmarchova preveza. Le-to smo dobili v dar od Američanov, za potrebe voda FP pa jih je nekaj kupil NPE. Imeti bi jo moral vsak in jo prinesiti iz Slovenije, kjer bi se za uporabo tudi usposobil.

Žepki in torbice na jopiču se poleg z »mačkom«, »ježkom« (**velcro**) zapirajo še dodatno s trakci in sponkami. Ti so dodatno »sredstvo« za zatikanje v vozilu in na orožje. Sam sem jih odstranil in kljub temu nisem izgubil nobenega okvirja. **Velcro** je povsem dovolj. Tudi na dodatno kupljenih torbicah trakcev in sponk ni. Svoj jopic sem priredil, da sem kot bombometnik lahko namestil torbice za vsaj 6 bombic in 6 okvirjev za AP (glej slike 1-4). Na jopiču bi morali biti nosilni trakovi za torbice po vsej višini spredaj in zadaj.

Oprema za nočno delovanje Imamo dokaj sodobne nočnogleda, ki so precej dragi, nimamo pa IR laserskih namerilnikov/označevalcev ciljev, ki so v primerjavi z nočnogledi relativno poceni. Oboje skupaj omogoča enostavno in zanesljivo ciljanje in označevanje ciljev ponoči. Potrebna bo še taktična lučka z IR filtrom, vendar je problem namestitve teh naprav na naše F2000S. Za označevanje naših položajev ponoči bi potrebovali se IR stroboskopske svetilke (vsaj eno na vozilo). Za vožnjo ponoči je potrebno na vsako vozilo namestiti IR žaromet. Včasih je potrebno osvetljevanje območja z belo svetlobo (osvetljevanje VCP, pregled in zadržanje oseb...) zato naj bo na kupoli HMMWV tudi premični žaromet (search light). Vozniki bi morali biti opremljeni z binokularnimi nočnogledi, za boljšo globinsko percepcijo.

Uniforma Slovenska puščavska uniforma je sicer narejena iz udobnega 100% rip-stop bombaža in je svetle barve, tako da odbija svetlobo in se v njej ne pregrevaš. Toda bombaž je gorljiv (Američani imajo vsaj en set uniforme iz Nomexa) in kroj je povsem neprimeren. Na hrbtu ni vštkov, ki bi omogočali upogibanje rok ne da ti pri tem zleze rokav gor in odkrije podlaket. Če ni možno dobiti SV uniforme iz Nomexa, bi bilo modro nabaviti letalske kombinezone US v peščeni barvi, vsaj za naloge izven baze, predvsem za premike z vozili. Cena enega je zdaj le še \$130. Tako bi na nalogo (z vozilom) odšel v Nomexu, zraven pa navadna rezervna uniforma, kadar je naloga večdnevna in vključuje delovanje peš. Poleg opisanega spadajo zraven še negorljive rokavice (Nomex Flight gloves), ki se jih da dobiti tudi za manj kot \$20. Mi smo si jih seveda kupili sami. Opozorilna slika s poškodbami/opeklinami pri in brez uporabe Nomex rokavic, ki je visela na več mestih v bazi, je bila dovolj prepričljiva.

Vse naštetu bi lahko kupoval NPE preko interneta iz ZDA, direktno na misiji (ugodne cene, ni davka, poštnina je kot znotraj ZDA). Še uporabne artikle se po koncu misije/rotacije vrne v skladišče SV oz. NPE v AOR in se z njimi popolni naslednjo rotacijo.

Ker na misiji veliko časa nosimo zaščitne jopiče, bi potrebovali t.i. **Combat shirt** (glej sliko 5). V OMLT 6 smo si jih kupili sami (\$50) in bili z njimi sicer zadovoljni, vendar so imele določene pomanjkljivosti. Pri sicer ustrezni velikosti so bili rokavi prekratki, neuporabno narejeni žepi na ramenih, majica na telesu je iz bombaža (boljša bi bila mikrovlakna, kot na t.i. »švic perilu«).

Bombažne spodnje majice v peščeni barvi , ki smo jih dobili v SV so povsem neuporabne. Po prvem pranju so bile bolj široke kot dolge, zadržujejo namesto odvajajo vlago.

Zimska jakna, vetrovka s podlogo, je malo uporabljan artikel. Sam je nisem nosil nikoli in v Afganistan sem vzel le eno od obeh. Pozimi sem nosil Gore-tex anorak v katerega sem (z majhno dodelavo) namestil termovelur, ki sem ga po potrebi lahko snel, ali pa je, ko sem anorak slekel, ostal v anoraku.

Zimskih hlač nisem nosil, saj jih tudi nisem vzel s sabo. Ves čas sem uporabljal letne hlače iz rip-stop bombaža, pozimi pa Gore-tex anorak hlače, pod njimi pa zelene iz termovelurja. S krojem in materialom letnih hlač sem bil zadovoljen.

Iz ZDA sem naročil originalno ACU uniformo v **MULTICAM™** maskirnem vzorcu proizvajalca Tru-spec. Kroj je izjemno premišljen in udoben, maskirni vzorec pa je idealen za Afganistan. Tukaj ni samo kamnita puščava, kot jo večina pozna iz slik posnetih v okolici letališča. Spomladi, po deževnih mesecih vse ozeleni, zelenja pa je veliko skozi vse leto kjerkoli je voda (ob rekah, namakanih površinah, vrtovih v vaseh..).

Slovenska športna uniforma je bolj primerna za prosti čas (ko nisi v uniformi) kot za sam šport. Kratke hlače bi morale biti krajše in iz tanjšega materiala, še posebej to velja za tek. Tudi napis SLOVENIJA na hrbtu bi morali nadomestiti s Slovenska vojska ali Slovenian Armed Forces (saj nismo državna reprezentanca).

Našitek SV je v mednarodnem okolju neprimeren, povzroča le začudenje. Npr:

Vojak CF:« So this is your flag?«

Vojak SV:« Yes, this is Slovenian flag!«

Vojak CF:« »And what is the patch bellow it?«

Vojak SV:« »It's Slovenian army patch.«

Vojak CF:« »Do you have other armies than Slovenian in Slovenia??«

Škornji. Ves čas bivanja v Afganistanu (14 mesecev) sem uporabljal le ene škornje – Meindlove puščavske, ki jih v Turnišču pri Ljutomeru izdelujejo za nemški Bundeswehr. Imajo podlogo iz XCR Gore-texa, so torej nepremočljivi in »dihajo«. Kupil sem jih skoraj leto pred misijo in jih razhodil že na Počku in v Hohenfelsu. Uporabni so poleti in pozimi. OMLT 6 v ISAF 11 je že prišel v takih škornjih, vendar brez Gore-tex podloge. Zelo priporočam za vse prihodnje kontingente, in to v Gore-tex varianti. Alpininih puščavskih škornjev sploh nisem vzel s sabo, zaradi slabih izkušenj prejšnjih kontingentov, ki so se potrdile tudi v moji rotaciji. Zelo hitro razpadejo zadaj nad peto (včasih v manj kot v 3 mesecih). Črni Alpinini iz Goretexa so pozimi sicer uporabni, vendar je črna barva slabost takoj ko posije močnejše sonce. Uporabni so torej max. 2 - 3 mesece v letu.

3. VZDRŽEVANJE VOZIL

Pri vzdrževanju vozil na misiji je treba poleg klasičnega avtomehaničnega dela (zavore, tekočine, filtri, motor...) posvetiti več pozornosti tudi nosilcem oborožitve in zaščitnih elementov in podvozju. Vzdrževanje naj v največji možni meri izvajajo, ali pri njem vsaj sodelujejo, uporabniki vozila. Tako vozilo bolje spoznajo in so sposobni nekatere napake odpraviti sami tudi kadar v bližini ni mehanika (na terenu).

Čistoča notranjosti vozila je pomembna – bolj kot čistost od zunaj. Blato, pesek in prah se nabirata pod talnimi oblogami, na radijski postaji, pod in za sedeži. Ko se zasuši, ga je

težko odstraniti. Zaradi tresljajev pri vožnji se znova in znova rahlja in dviga, tako da ga v vozilu vdihujemo, poseda se na orožje in RN. Če se zmoči pa smrdi. Najbolje je izpihovanje s stisnjenim zrakom in sesanje s sesalcem takoj po uporabi. Pozimi, ko se nabere blato, je občasno potrebno odstraniti talne obloge in vozilo oprati z vodo tudi od znotraj.

Kupola – teža Slovenski HMMWV M1114 je bil v osnovi kupljen brez kupole – samo nosilec mitraljeza je bil na krožnem vodilu na strehi. Z dograditvijo kupole iz oklepnih plošč se je obremenitev nosilca močno povečala. Zareze za blokiranje gibanja kupole so v obroču iz tanke pločevine. Ko omejevalec udarja z veliko silo (inercija kupole) v rob zareze jo poškoduje. Zareza se povečuje in s tem tudi gibanje kupole. Posledično omejevalec udarja še z večjo silo. Potrebno bi bilo namestiti nosilec kot ga imajo Američani, s krožno zobato letvijo in gonilom, še najbolje električnim.

Kupola – oklep – ščit Na dva HMMWV smo namestili ameriške ščite za strelca (slika 6), ki imajo stekla. Tako lahko v primeru nevarnosti na ali ob cesti še vedno opazujemo svoj sektor skozi neprebojno šipo, hkrati pa smo zaščiteni z oklepom. Glava ne gleda čez rob kupole – ni izpostavljena blastu. Američani imajo stekla tudi na stranskih ploščah kupole.

Nosilci mitraljezov Nosilec za M2, ki smo ga prejeli skupaj z HMMWV je izrabljen. Vzmet, ki pomaga podpirati mitraljez je iztrošena, saj poleg mitraljeza nosi se čelno zaščitno ploščo oklepa, zato je bilo nemogoče peljati kamorkoli, ne da bi fiksiral mitraljez po višini (več kot nekaj minut ga »na rokah« ne moreš držati). Tako fiksiran (z zatičem) pa je mitraljez neuporaben, če bi bilo potrebno hitro streljati v določeni smeri. Z obstoječim nosilcem M2 na HMMWV ne moremo uporabljati mehanizma S&V. To pomeni da lahko orožje uporabljamo le v prostem načinu (free gun). Tudi pri stoječem vozilu je skoraj nemogoče zagotavljati natančen podporni ogenj na določeno točko ali območje. Nosilec ameriške vojske to omogoča. (glej sliko 7). Ne potrebuje podpore vzmeti, ker je težišče bolj spredaj. Cev tako gleda kvišku, kadar ga ne uporabljamo (pomembno ob vstopih v CF baze in pri stiku z prijateljsko razporejenimi domačini).

Dodatni mitraljez Na LKOV Valuk in tudi na HMMWV smo namestili nosilce za MINIMI, usmerjene nazaj. V primeru zastoja na glavnem mitraljezu je lahko namerilec takoj nadaljeval s streljanjem z drugim, sicer manj močnim, mitraljezom.

Vrata Obvezno zaklepanje. Vrata je potrebno med vožnjo zmeraj zaklepati z bojnim zapahom. S tem se zaščitimo pred delovanjem eksplozij IED, hkrati pa varujemo ključavnice in tečaje vrat. Pri vožnji po slabih poteh vrata v tečajih, če niso zapahnjena nihajo. Zaradi teže vrat se tečaji poškodujejo do te mere, da se vrat ne da več zapreti brez pomoči (pritiskanja) od zunaj. Pri zapiranju vrat je potrebno vrata potegniti k sebi za trak na vratih, ne pa za ročico za odpiranje.

Okna so izven baze ves čas povsem zaprta. S tem se bolje zaščitimo v primeru eksplozije IED.

Vitel Potrebno je urjenje za uporabo vitla. Pri vzdrževanju upoštevati navodilo TM 9-2320-387-10_HMMWV_oct1997.

Varnostni pasovi Uporablaj, pazi na sponke. Varnostni pas uporabi zmeraj ko greš iz baze. V primeru IED bi bili sicer boljši 5-točkovni. Pri roki naj bo orodje za rezanje varnostnih pasov (vsak na sebi ali več v vozilu na dosegu vsakogar).

Vlečne vrvi Za naloge v konvojih je potrebno imeti in znati uporabljati pripomočke za izvleko poškodovanega vozila (vlečni drog, vlečni trakovi..) HMMWV in Valuk. Potrebno je izdelati SOP o posadkovnih drilih in to tudi vaditi v različnih pogojih (izvleka naprej, nazaj, pod sovražnim ognjem, podnevi in ponoči...). Nujno je preveriti kompatibilnost izvleke z ostalimi vozili CF. Dober sistem izvleke je opisan v priročniku US SOCOM Convoy Ops.

Potrebno je le zagotoviti sponke (karabine) z dovolj veliko nosilnostjo za hitro spenjanje vlečnih trakov.

Varnostni sistem vezi za namerilca (Gunner's harness) Naša vozila v osnovi niso (bila) opremljena z varnostnim sistemom vezi za namerilca. V primeru prevračanja vozila ali eksplozije pod vozilom lahko namerilec pade iz vozila in v najslabšem primeru vozilo nanj. V vozila OMLT SVNKON smo namestili originalne ameriške sisteme vezi za HMMWV.

Sedež namerilca Namestili smo nove sedeže namesto starega traka. Tak sedež omogoča takojšnje izpenjanje. S potegom traku lahko eden od članov posadke v primeru nevarnosti odklopi sedež in povzroči, da strelec »pade« nazaj v avto. To lahko naredi v primeru, da voznik ali sovoznik opazita nevarnost od spredaj ali s strani, namerilec pa pokriva nasprotno smer. Poleg tega je bistveno bolj udoben.

Motilec radijskih signalov (Jammer-ECM) Uporabljali ga nismo. Usposabljanje zanj so nam sicer v Grosuplju pripravili, vendar je tako kot je, povsem nesmiselno, saj nam zaradi varnosti in visoke stopnje tajnosti o njem niso mogli ničesar konkretnega povedati (domet, frekvence ki jih pokriva...), niti nam ga niso mogli pokazati ali prikazati učinkov njegovega delovanja, saj ga tam sploh niso imeli. Namesto o ECM so nam večino časa govorili o zvezah in nam kazali filmčke z YouTube o IED napadih na CF v Iraku in Afganistanu. O ECM sem več zvedel pred tem v Hohenfelsu in kasneje v Afganistanu, kjer Američani očitno nimajo tako visoke stopnje tajnosti nad temi napravami kot pri nas. Ko smo odhajali na naloge brez ECM in so to zvedeli Američani, so nam hoteli ECM posoditi in ga zmontirati v naš HMMWV. ECM tudi nima tako velikega dometa, da bi lahko sosednja vozila vozila v »balonu«. Vsako vozilo potrebuje svoj ECM, če se želimo zaščititi pred RCIED!

Orodje OMLT skupina potrebuje svoj komplet orodja za vzdrževanje vozil, oborožitve in bivalnih prostorov. Minimalno bi potrebovali set nastavnih in viličastih ključev, pil, kladiv, klešč, električni vrtalnik, vbodno žago, kotno brusilko, kompresor (8bar), komplet za nujno popravilo pnevmatik, nekaj električnega orodja.

Vsako vozilo mora imeti oranžni označevalni **panel VS-17**.

SANITETA

Osební SK-1 smo si dopolnili oz. zamenjali vsebino z nekaterimi bolj primernimi artikli iz zalog US Army ambulate: elastični povoj z gazo ki že ima plastično vodilo povoja ki služi kot kompresijska obveza; Quik Clot – granulat za strjevanje krvi, ki se ga posuje v rano, če kompresijska obveza ne ustavi krvavitve v treh minutah

V SK-2 v vsakem vozilu smo imeli še obliže za pnevmotoraks z ventilom in infuzijski sistem za dovajanje tekočine v kost (golenico). OMLT ima še en nahrbtnik SK-3, v katerem je še jeklenka s kisikom, dihalna maska + AMBU balon, več plasten s fiziološko raztopino, Kramarjeve opornice... Imeli smo tudi avtomatski defibrilator.

Vse sanitetne pripomočke in sredstva pa bi moral znati uporabljati vsak pripadnik OMLT:

Potrebovali bi še nosila UT 2000, vsaj na vsako drugo vozilo po eno. Nosila se z vdelanimi trakovi lahko pripnejo direktno na dvizno jeklenico helikopterja za MEDEVAC.

Priporočeno branje:

- ✘ "Advising Foreign Forces", CALL, jan06
- ✘ "Ghost wars", Steve Coll – zgodovina od 1974 do 10.9.2001

- ✗ “The bear went over the mountains” – analiza sovjetskih bojnih delovanj z vojaških šol Frunze in Ft. Leavenworth
- ✗ “On combat”, Dave Grossman
- ✗ “On killing”, Dave Grossman
- ✗ Afghanistan Military History, Stephen Tanner - od Aleksandra Velikega do Talibanov
- ✗ “One tribe at the time”, maj. Jim Gant

- ✗ Dok. Filmi:
- ✗ “Ross Kemp in Afghanistan” in
- ✗ “Ross Kemp returns to Afghanistan”
- ✗ **“Fighting the Taliban” – GB OMLT ..kaj in kako dela OMLT brez omejitev**

IZJAVA O AVTORSTVU ZAKLJUČNE NALOGE

Slušatelj/ica višji štabni vodnik Robert Rotar izjavljam, da sem avtor/ica zaključne naloge z naslovom Slovenska vojska v ISAF, ki sem jo napisal/a pod mentorstvom višjega praporščaka Janeza Šmida.

S svojim podpisom zagotavljam da:

- je zaključna naloga izključno rezultat mojega lastnega dela,
- so vsa dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v zaključni nalogi, navedena oziroma citirana v skladu s Postopkovnikom za izdelavo in ocenjevanje zaključne naloge na PŠŠ,
- se zavedam, da je plagiatorstvo kaznivo po Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah (Uradni list številka 21/1995, 9/2001), prekršek pa podleže tudi ukrepom disciplinske odgovornosti v skladu s Pravili službe v Slovenski vojski,
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo zaključno nalogo in moj status v Slovenski vojski.

S podpisom se odrekam vsem materialnim pravicam v zvezi z zaključno nalogo in dovoljujem uporabo zaključne naloge v študijske namene.

V Postojna, dne _____ Podpis: _____